COMMODIANUS INSTRUCTIONES (1239 vers)

VERSIFICATION DES VERS 1 A 1239
(avec les accents toniques)

INSTRUCTIONES - LIBER PRIMUS.

PRAEFATIO.

```
                    ,      ,      ,     ,       ,
                  _ _ ..  _   .   ._ _  _  _  _ _    _
I1_01   v.1    Praefatio nostra viam erranti demonstrat  (VERSIFICATION RYTHMIQUE ?)
                      ,      ,          ,        ,      ,        Voir les explications de
                _  _  _   .  . _    _   _ . _    _ . _  _ _      Louis Havet en fin de texte.
        v.2    respectumque bonum, cum venerit saeculi meta,
                  ,      ,       ,       ,     ,       ,
                _ _  _   .. _    _   _   _ _   _   .. _   .
        v.3    aeternum fieri, quod discredunt inscia corda.
               ,      ,         ,    ,       ,
               . _  . . . .  _  _ _  _  . .  _  _
        v.4    Ego similiter erravi tempore multo
                ,          ,       ,       ,       ,
                _ .   _ .  _  _  . _  . .  _   ._  _  _
        v.5    fana prosequendo parentibus insciis ipsis ;
               ,         ,  ,     ,       ,        ,
               _   . _   _  _  _  _  .  . _  _  _  _ .
        v.6    abstulit me tandem inde legendo de lege
```

v.7 - testifico Dominum - : "Doleo pro civica turba"
v.8 inscia quod pergit periens deos quaerere vanos ;
v.9 ob ea perdoctus ignaros instruo verum.

INDIGNATIO DEI.

I1_02 v.1 In lege praecepit dominus caeli, terrae marisque
v.2 nolite, inquit, adorare deos inanes
v.3 de manibus vestris factos ex ligno vel auro,
v.4 indignatio mea ne nos disperdat ob ista.
v.5 Gens ante Moysen rudis, sine lege morata
v.6 nesciensque Deum, defunctos reges orabant,
v.7 ad quorum effigies faciebant idola vana.
v.8 Translatis Judaeis Dominus de terra Aegypti
v.9 imposuit legem postmodum et ista praecepit,
v.10 Omnipotenti sibi soli deservire, non illis.
v.11 De resurrectione quoquo docetur in ipsa
v.12 et spe fortunata rursum in aevo vivendi,

v.13 idola si vana relinquantur neque colantur.

CVLTVRA DAEMONVM.

I1_03 v.1 Cum Deus omnipotens exornasset mundi naturam,
v.2 visitari voluit terram ab angelis istam ;
v.3 legitima cujus spreverunt illi dimissi ;
v.4 tanta fuit forma feminarum, quae flecteret illos.
v.5 Ut coinquinati non possunt caelo redire ;
v.6 rebelles ex illo contra Deum verba misere.
v.7 Altissimus inde sententiam misit in illis.
v.8 De semine quorum Gigantes nati feruntur.
v.9 Ab ipsis in terra artis prolatae fuere,
v.10 et tingere lanas et quaeque geruntur.
v.11 Mortales et illi mortuos simulacro ponebant.
v.12 Omnipotens autem, quod essent de semine pravo,
v.13 non censuit illos recipi defunctos e morte
v.14 unde modo vagi subvertunt corpora multa ;

```
                ,       ,   ,     ,      ,   ,     ,
                _ . _   _   . ._  . . .  _   ._  _ _ _
        v.15   maxime quos hodie colitis et deos oratis.
```

SATVRNVS.

```
                     '      '     '  '     '     '       '
                _ _  _   .  . _   _  ._    ._    _  .  . _  _
I1_04   v.1    Saturnusque senex si deus, deus quando senescit ?
                '   '  '   '      '   '    '       '
                _   _  ..  . _    _   _ _  _  .  . _ _
        v.2    Aut si deus erat, cur natos ille vorabat ?
                   '      '       '     '  '    '  '    '
                _  _ . .  _  _    _    ..  ._   _  . .  _  .
        v.3    Terroribus actus, sed quia deus non erat ille,
                '         '     '           '      '
                _  . . _  _ _   . ._  _    ._ _  _ _ _
        v.4    viscera natorum rabie monstruosa sumebat.
                '   '       '          '     '      '
                _   ..  _   _  _   _   _  .  _ .  . _  _
        v.5    Rex fuit in terris, in monte natus Olympo,
                '  '       '       '   '   '       '
                .  . _   _ _ _     _   ._  _  .  _ _ _
        v.6    nec erat divinus ; sic deum esse dicebat.
                '    '     '       '           '     '
                _ .  . _   . . _   . . _    _  _ ._  _   _
        v.7    Venit inops animi, lapidem pro filio sorbsit :
                '   '     '       '       '    '       '
                _   ..  _ _ _     _ . _   . .  _  . .  _  .
        v.8    sic deus evasit ; dicitur modo Juppiter ille.
```

IVPPITER.

```
                '        '  '     '        '      '
                _  . .   _   _ .  _  . _   _ _  _ _  _
I1_05   v.1    Juppiter hic natus insula Creta Saturno
               '   '     '       '         '        '
               _   ..  . _  .    .  _   _  _  _   _ _ _
        v.2    ut fuit adultus, patrem de regno privavit ;
                  '       '       '         '        '
                 ._ .   _ . ._  _ _ _   . _ _   .  _ _ _
        v.3    proinde nobilium uxores sororesque delusit.
                    '      '      '       '    '        '
                  _ . ._   _   .  _ . _   . .  _  _ .   _ _
        v.4    Praeterea sceptra fecerat faber illi Pyracmon.
```

```
                 '      '      '      '   '   '    '
               . . ._  _ _     _  _   ..  _   . .  _ _
        v.5    Initio caelum, terram Deus et mare fecit ;
                   '       '    '     '     '       '
                _  . . .   _ _  _  .  . ._  _  . .  _ _
        v.6    terribilis autem iste medio tempore natus
                  '         '      '          '         '
               _  _  _    _ _  .   . . _   _  _   .  _  _ _
        v.7    ex antro processit juvenis furtimque nutritus.
                '          '       '     '    '    '   '    '
                _  . .   . _  _    _  .  _    ._   _   . .  _  .
        v.8    Respice querellas ! Alter est Deus non Jovis ille.
```

DE FVLMINE IPSIVS JOVIS AVDITE.

```
                '      '   '       '     '      '       '
                _ . .  _   _  _    . _   . _    _  . .  _  .
I1_06   v.1    Dicitis o stulti : Jovis tonat, fulminat ipse.
               '        '       '   '       '  '        '
               _  _  _  . ._    _   _  _    _  _  _   . _  _
        v.2    Etsi parvulitas sic sensit, cur annis ducentis
                 '        '        '      '   '     '
                ._  .  _  _  _     _   .  ._  _  .  . . _
        v.3    fuistis infantes ? Numquid et semper eritis ?
                   '      '            '      '   '     '
                _  _ _  _ _ _   .   _  _  ._  _   . .   _ _
        v.4    Versari maturum (in) infantia non capit aevum.
                '        '     '        '  '   '       '
                _ _   .. _ _   _  _     _  _   _  .  . _ _
        v.5    Lusus puerilis cessit : sic et corda recedant ;
                '         '          '     '        '
                _ . _   . _ . _   _  . ..  _   .  _ _  _
        v.6    moribus virilibus consilia vestra debentur.
                  '      '     '           '    '   '
               _  . ._   _  .  . _   . _  ._ .  _   _ _
        v.7    Insipiens ergo Jovem tonitruare tu credis
                '     '      '     '   '        '       '
                _ _   _  _   _  _  _   _  .  .  _ _  _  _ _
        v.8    natum hic in terris et lacte caprino nutritum ?

        v.9                     [Lacune]
                  '         '        '     '    '       '
               .  _  _   _  . . _    _    ._ .  _ _   _ _   _
        v.10   in istis temporibus quis pluebat illo defuncto ?
                    '         '    '     '    '        '
                  _ _  _   _ _  _  _  .  ._   _   _  _ _ _
        v.11   Praesertim mortali patre deus nasci credatur ?
```

```
          '         '      '     '     '       '
        _ _  .  _   _  _   . ..  _   _ _ .  .  _  _
v.12   Saturnus in terris senuit et defecit in ipsis.
       '      '  '              '             '
       _  _   _  . .  _    .  _ _ .  _  .   _ _  _
v.13   Illum non aliquis prophetavit ante pronasci.
        '   '  '    '      '     '     '     '
        _   _  . .  _  .   _  .  _  _  _ . ._  .
v.14   Vel si tonat ipse, lex ab ipso lata fuisse.
          '         '      '          '   '  '
        _ _ _    _  . . _  _  _   _   .. .  _  .
v.15   Seducunt historiae factus cum fue(rat ipse).
       '     '      '        '    '  '      '
       _  .  _ _    _  _  _  _ .  .  . _  _ _ _
v.16   Ille autem Cretae regnavit et ibi defecit ;
          '        '     '          '      '
       _  . . _    _ _   _  _   . . _ .  . _ _
v.17   omnipotens vobis factus Ganymedis amator.
        '    '     '     '     '  '      '
        . _  _  .  . . . _ _   _  _ . .  _  .
v.18   Viros ipse modo amaret si viveret ille.
          '      '    '   '      '        '
       _  _ _  _ _ .  _   _ . .  _  .  _  _  _
v.19   Impuros oratis et dicitis esse caelestes
        '         '    '          '       '
        _ . .  _  _ _  _ _   _  . _  . .  _  _
v.20   semine mortali natos de Gigantibus illis.
          '    '   '       '        '      '
        _ _ .  _   . . _   _ _  _   _  _  ._  .
v.21   Auditis et legitis natum in terra fuisse :
       '     '    '         '        '        '
       _  .  . .  . ._   _  _  .  _  _  . .  _ _
v.22   unde bene meruit corruptor ascendere caelum ?
        '      '   '         '    '       '
        _ . .  _   _  _   _  _ .  _  _  _ _  .
v.23   Dicitur et fulmen Cyclopas illi fecisse,
             '    '    '            '      '
       _  _  _ .  . _   . ..  _  _  _ . .  _  .
v.24   immortalis enim habuit a mortalibus arma.
        '   '       '             '      '      '
        _   ._    _ . . _    _  . _ _    .  .  ._ _
v.25   Tot reum criminibus, parricidam quoque suorum
                  '    '           '        '
       _   _  _ . _ . _   _  _  . _  .  .  _  _
v.26   ex auctoritate vestra contulistis in altum.
```

DE SEPTIZONIO ET STELLIS.

```
                   ,       ,      ,     ,         ,     ,
                 _ _  . _   _  _  _  _   _  _  .  _ ..  _  _ C.H.
1_07    v.1    De circulo zonae fallit nos impe|ritia |vestra,
                  ,    ,   ,      ,       ,        ,
                _ ._    _   _  .  . _  _  . . .  _ _  _
        v.2    ex eo quod forte Jovem experitis orandum.
                  ,       ,    ,      ,    ,      ,  ,         ,
                 __  _    _  .  . _   _    _  .   _  _  .  _  _  _
        v.3    Saturnus fertur ibi, sed stella, non ille ; effugit
                  ,         ,     ,  ,          ,        ,
                _ _   .  _  . .   _   . .  _    _  .   _ _ _
        v.4    expulsus a Jove. Aut Jovis in stella credatur ?
                ,     ,      ,          ,       ,      ,
                 . _  .   .  _ . .   _  _ _   _ _   .  . _
        v.5    Poli quoque sidera tractavit solusque sator,
                   ,      ,   ,      ,     ,       ,       ,
                 _ _ _     _  _  _   _ .   . _   _  _ _  . _ _
        v.6    Trojanis qui bellum fecit, avem mortalem amavit.
                ,        ,       ,   ,     ,     ,        ,
                _  _  _  . . .   _   _     _  _  _  _  _  _  _
        v.7    Ipsis sideribus aut Mars qui cum ipsa deprensus
                ,         ,   ,         ,        ,
                 _ _  . _ _ _  ._   _ . _ .  . . _  _
        v.8    zelo maritali deus nominetur adulescens ?
                , ,       ,       ,     ,      ,        ,
                _  . ._    _  _    _  . _ _    _  _  . _  _
        v.9    O nimium stulti, qui putatis moechos ab astris
                   ,      ,       ,   ,     ,      ,
                 _ _  _    . . .  _   _ _   _  _  _ _ _
        v.10   nascentes regere aut totam mundi naturam !
                   ,        ,     ,  ,         ,      ,
                _  _  .  .  . . _ .  _  _  _   _ . _  _  _
        v.11   In vulnera positi et ipsi sub fata viventes,
                     ,        ,          ,     ,      ,
                _    _ _   . ._ _   _  _ _ _   _  ._  _  _
        v.12   obscaeni, furiosi, bellatores, impii vitae,
                ,  ,      ,           ,    ,       ,
                _  _ ._    . . _   _  _ _  _  _  _ _ .
        v.13   et filios totidem mortales illi fecere :
                   ,      ,         ,           ,     ,
                 _ . .  .  _  _     _  _   _  _ _ ._  _  _
        v.14   terribilis omnis, stulti, septizonio fortis !
                ,    ,      ,        ,     ,   ,   ,      ,
                 _   _  _   . . _    . . . _   _   _ . .  _  .
        v.15   Si stellas colitis, colite et bis sena sigilla !
                ,    ,        ,      ,          ,       ,
                 . . ..  _    _ _    . . _   _  _   .  ._ _
        v.16   Tum arietem taurum, geminos torvumque leonem ;
```

```
               '   '       '         '        '   '        '
               _   _ .  .  _ _   _   _  _     _   .  .   . _ _
        v.17   et denique vadunt in piscis : tu quoque probabis ?
                '        '     '    '        '      '       '
                _   . .  _ .   . .  _   .    _  _   _  .  . _ _
        v.18   Lex sine lege, fuga vestra, quodvult esse valebit.
                   '    '   '           '    '        '
                _  _ .  _   _  .  . .   _ _  _ . .    _ _
        v.19   Lasciva vult esse sine freno vivere quaerit.
               '      '   '     '     '   '   '   '     '
               _  _   _   _  .  . .   _   ._  _   ._  _ _ _
        v.20   Ipsi quod vultis erit, et deos et deas oratis.
                '  '    '      '     '      '   '    '
                _  . .  . ._   _  _  _ _    _   . .  _  _
        v.21   Sic ego colui, dum erravi, quod modo culpo.
```

DE SOLE ET LVNA.

```
                   '       '     '     '            '      '
                _  _ . _   _ .   . .   _      _ _   _ ..   _ _
1_08    V.1    De sole et luna, licet sint praesen|tanea |nobis,
                  '        '  '     '       '      '
               _  _ _      .  . _   ._    . _ .  _ _  _
        v.2    erratis ; quod ego prius, putatis oranda.
                '     '       '       '   '   '    '         '
                _     . _  .  _   _   _   _   ._   _  .   _  _  _
        v.3    Sunt quidem in astris sed non sua sponte (de)currunt :
                  '       '           '       '       '
               _  . . _   _  _    _   _  . .  _  ..   _ _
        v.4    Omnipotens illos, cum conderet omnia primum,
                    '       '          '       '      '
                . _ _   . . _ _   _    _  _    _  _  ._ _
        v.5    locavitque ibidem cum stellis quarta dierum.

        v.6                    [Lacune]
               '    '        '     '       '   '  '       '
               _    . _  _   _ _   _  _    _   .  _  _  . _ _
        v.7    et quidem in legem jussit, ne quis illos adoret.
                '   '     '       '  '        '       '
                _   ._  _ _ _     _  . _   _  _ _   _ _  _
        v.8    Tot deos oratis, qui nihil de vita promittunt,
                '    '        '     '  '     '  '         '
                _    _ _  _   _  _  _  _     .  _  _    _ _  _
        v.9    lex quorum in terra non est, nec ipsi praedicti ;
                '   '       '           '      '
                _   _ _   _ _ _    . _  _ _    _ _
        v.10   vos autem seducunt sacerdotes pauci
```

```
                '       '  '     '            '       '
                _ . .   _  _ _   . .  _   . . _ _   _ _  .
        v.11   numina qui dicunt aliquid morituro prodesse.
                  '     '    '    '     '      '
               _  _ _   _ .  _    . .   _ . .  _ _
        v.12   Accedit legis et (modo) dicite verum
```

MERCVRIVS.

```
                   '      '      '        '    '       '
                _  . ._   _  _   __   _   ._ . _  _  _ _  _
I1_09   v.1    Mercurius vester fiat cum sua abolla depictus,
               '   '    '    '        '    '   '      '
               _   . ._ _    _  _  _  _ .  _   _ . .  _ _
        v.2    et galea et planta pinnatus et cetera nudus.
                '   '     '      '       '       '
                _   . ._  _ _    ._   _  _  _  . _ .
        v.3    Rem video miram, deum saccello volare :
                '          '           '      '  '    '
                _  . .  _  _   _  _    . ._   _  . .  _  .
        v.4    currite paupercli cum gremio quo volat ille,
               '   '          '       '  '         '      '
               _   _  . _  _  _  _    _  _  _   _  _ .  . _ _
        v.5    ut saeculum effundat, vos extunc estote parati.
                   '      '        '      '     '     '
                _  . . .  _  _     . ._   _ _   .  .  _  _
        v.6    Respicite pictum, quoniam vobis hic ab alto
                   '     '        '   '       '      '
                _  _ _   _  _     _   _    _  _ .  _ _ _
        v.7    lactabit nummos ; nos tunc saltate securi !
                '     '     '      '      '    '        '
                _ .   _  _  _ _    . . .  ._   _  _  .  _ .
        v.8    Vane, non insanis, colere deos pictos in axe ?
                '  '      '           '       '       '
                _  _ . .  _  _    _   _  ._   _  .  . _ _
        v.9    Si vivere nescis, cum bestiis perge morari.
```

NEPTVNVS.

```
                   '     '       '         '        '
                _  _ _   . . _   ._  _   _ _  _   _ _ _
I1_10   v.1    Neptunus facitis deum ex Saturno pronatum,
               '      '      '     '   '         '      '
               _    . _  _   . .   _   _  _   _  _ . .  _  _
        v.2    et tridentem regit, ut pisces suffigere possit.
```

```
         '   '      '          '    '        '
         . .  _  .  ._      . . _ _  _  _   . _ .
v.3    Patet esse deum : humeralem illi parate !
            '     '  '          '       '      '
         _ _ _   _  _   .  _   . _   . .  _ _  _ _ _
v.4    Trojanis non ipse cum Apolline muros eduxit ?
       '     '    '     '            '     '
       _  .  ._   _  .  . _     _ _  _ ..  _   .
v.5    Unde deus factus inops caementarius ille ?
        '      '     '      '          '    '     '  '
        _   _  _ _   . ._   _    _     _    _  .  .  _  .
v.6    Non Cyclopem genuit monstrum ? Non moechus et ipse ?
         '      '   '          '     '        '       '
        _ . .  _   . . _  _  ._   _    _ _ _   . _ _
v.7    Vivere non poterat de suo, quod structuram gerebat ?
         '   '         '       '  '    '   '       '
        _   . ._  . . _ _    _  ._  _   _  ..  _ _
v.8    Sic genuit generatus, qui fuit jam mortuus olim.
```

APOLLO SORTILEGVS FALSVS.

```
                  '        '             '    '        '
               . _  . _  . . _   .  .  _ _  _   .  _ _ _
I1_11   v.1    Apollinem facilis citharoedum atque divinum.
                 '         '      '       '       '
                 _ _  _  _  ._  _ .  .  _  . _  _ _
        v.2    Primum de moechia natus in insula Delo ;
                  '       '    '             '       '
               _  _ _  _  _ .  _   . _     _  _ _   . _ _
        v.3    oblata mercede postmodum structuram secutus
                     '     '         '     '      '
                _. . _  _  _ _  _ _ _ _  _ _  _ _ _
        v.4    Laomedonti regi Trojanorum muros eduxit ;
                    '      '      '   '      '      '
                . _ _   .  _ _    _   ._  _ _  _  . _ _
        v.5    locavitque sese, quem deum seducti putatis ;
               '        '    '        '          '
               _  . _  _ .  . _   _  _   _    .  _ _
        v.6    ossibus cujus amor Cassandrae flagravit,
                '        '   '     '           '       '
                _  . .   _   _ _   _  _   _   . _   .  _ _ _
        v.7    subdole quem lusit virgo, falliturque divinus ;
                  '        '     '       '      '
               _  . ._  _  _ _   . ._   _ .  . _  _
        v.8    officio verbenis potuit scire bicordem ;
                     '    '        '     '       '
                . . ._ .  . _   _  _  .  _  .  _ _ _
        v.9    repudiatus enim discessit inde divinus.
```

```
                '       '    '      '       '  '       '
                _  ..  _     _  _   .._     _  _  .  _ _ _
        v.10   Torruit hunc virgo specie, quam ille deberet ;
               '      '    '       '      '     '
               _  .   ._   _  .  _ .. _   ._  . _  .
        v.11   illa prior tuque debuerat deum amasse.
                         '      '       '    '      '
                _  _ ._  _   .  _ .  _  _    _ .  . _ .
        v.12   Lascivientemque Delinem sic coepit amare.
               '   '       '         '   '       '     '
               _   . .  _  .  . _    _   _    .. _ .  ._  _
        v.13   Et tamen insequitur, dum vult violare puellam :
                 '    '      '       '   '      '        '
                 _ _  ._     _  _    _   . ._   _  .  _  _  _
        v.14   gratis amat stultus, nec potuit consequi cursum.
                '    '  '   '        '       '         '
                _    _  .. .  .   _  _  . .  _  _  .  _  _
        v.15   Vel, si deus erat, occurreret illi per auras :
                    '     '      '    '           '        '
                _   _  _  _  .   ._   _ _    . _  _   .  _ _ _
        v.16   sub tectis illa prior venit, remansitque divinus.
                '      '   '    '        '   '     '      '
                _  _   _   _    . . _    _   . _   _  _  ._ _
        v.17   Fallit vos gens hominum, nam viri stulti fuerunt.
                     '      '     '        '       '
               _   _ . ._   .  .  . . .  _ _  .  . _  _
        v.18   A primitia quoque pecora pavisse refertur.
                '          '       '   '        '        '
                _  . .  _  . . _   _   _  . _   _  _  .  _  _
        v.19   Jussibus inpositis dum mitteret discum in altum,
                   '      '   '          '          '      '
                _  _  _   _   . ._   . . _ .    _  _  .  ._  _
        v.20   sublapsum non potuit retinere, prostravit amicum :
               '       '     '    '       '        '
               _  . .  _  .  ._   ..   .. _   _  ._  _
        v.21   ultimus ille dies fuit Hyacinthi sodalis.
                '    '    '      '             '       '
                _ _  _ .  . _    _  _     _ _  _  .  . _ _
        v.22   Si divinus erat, mortem praecessisset amici.
```

LIBER PATER BACCHVS.

```
                '       '      '     '   '       '      '
                _ . _   _  _   _  _  _   . . _   _ . .  _  _
I1_12   v.1    Liberum patrem certe bis genitum dicitis ipsi.
                  '      '        '    '       '        '
               .  _  ._  _ .  _   . .  _     _ _  . .   _ _
        v.2    In India natus ex Jove (et) Proserpina primum
```

v.3 belligerans contra Titanas profuso cruore
v.4 exspiravit enim sicut ex mortalibus unus.
v.5 Rursus flato suo redditus in altero ventre.
v.6 Percepit hoc Semele iterum Jovis altera moechia,
v.7 absciso cujus utero prope partu defunctae
v.8 tollitur et datur Niso nutriendus alumnus.
v.9 Ex eo bis natus Dionysus ille vocatur,
v.10 Religio cujus in vacuo falsa curatur.
v.11 Bacchantur et illi qualis nunc ipsi videntur,
v.12 aut pediculones Minervae omnisque scitoris.
v.13 Conspirant in malo, profudunt ficto furore,
v.14 ceteros ut fallant dicturos numen adesse.
v.15 Huic manifeste rudes homines simile viventes
v.16 vino permutati, primo quod expresserat ille,

v.17 [Lacune]

INVICTVS.

```
                  '         '     '     '  '      '
               _  _  _   _  _  _  _ _   _  ..   . _ _
I1_13   v.1    Invictus de petra natus si deus habetur,
                '   '       '       '     '      '      '
                _   _  _  . . ._    _   _ _  _   . .   ._ _
        v.2    nunc ergo reticeo : vos de istis date priorem !
               '      '     '         '     '    '        '
                _ _   .  .  ._      _ _  .  _    .   _   ._ _
        v.3    Vicit petra deum, quaerendus est petrae creator.
               '       '   '    '        '       '
               _  . .  _   _ _  .  _   _ _  . .  _  .
        v.4    Insuper et furem adhuc depingitis esse,
                     '  '   '      '       '   '       '
                _    _  ..  _  .   . .  .  _   _  _  _ _ _
        v.5    cum, si deus esset, utique non furto vivebat.
                   '   '        '   '         '      '
                _  _ .  . .  .  ..  _   _    ._ _  _ _ _
        v.6    Terrenus utique fuit et monstruosa natura,
                     '      '       '     '        '
                _ _ _    .  . _  . ._ _   _  .  .  _   _
        v.7    vertebatque boves alienos semper in antris,
                '    '   '        '    '     '
                _ .  _   _ _   _  _ _  _ ..  _  .
        v.8    sicut et Cacus Vulcani filius ille.
```

SILVANVS.

```
                   '   '      '   '         '     '
                _  _ .  _  .  ..  . . _  _  _ ..  _  .
I1_14   v.1    Silvanus unde deus iterum apparuit esse ?
               '     '      '    '    '   '    '       '
               _  .  _  .   . .  ._   _   . .  _  . .  _  _
        v.2    Inde forte placet eo quod bene fistula cantat ?
                '  '        '       '      '   '     '  '
                _  . . _    _  .    _  _   _   _  .  _  _  _
        v.3    Lar igitur quando ? Lignum nam forte non esset.
                  '      '     '            ' '     '  '
                _ _ _  _ _  _  . . _    _   _ _  .  _  _  _
        v.4    Venalem emisti dominum, cum tu ipse sis illi.
               '        '       '         '  '       '
               _  . .   _ . _   _  _      .  _  _  _ _ _
        v.5    Aspice, deficit lignum ! Quid illi debetur ?
                '   '  '       '      '        '      '
                _   _  ._      _  .   _ _  . _ _  . . _  _
        v.6    Non te pudet, stulte, tales adorare tabellas ?
```

```
               '       '    '      '       '      '      '
               _ _     _ .  ._     _  _    _  _   _ . .  _ _
        v.7    Unum quaere Deum, qui post mortem vivere dicit !
                  '      '       ' '         '      '
                _ _ . .  _  _    _  _    ..  . . _  _  _
        v.8    Secede ab istis qui sunt biothanati facti.
```

HERCVLES.

```
                '         '   '            '    '       '
                _  . _    _   _    _  . _  _ _  _  .  _ _ _
I1_15   v.1    Hercules quod monstrum Aventini montis elisit,
                 '       '  '      '       '       '
               _ _   _   _  . . .  . .  _  _  .  _ _ .
        v.2    Evandri qui solitus erat armenta furare,
                '       '    '          '        '           '
                _  . .  _    . . _   _  . . _    .  .    _   _ .
        v.3    rustica mens hominum, indocilis quoque, pro laude
               '     '     '      '          '        '
                _    _ ._  . . .  _  _    _  _  _   . _  _
        v.4    cum gratias agere vellent, absentis Tonantis
                  '      '        '    '   '    '
                _ _ _    _  ._  . _  _ _   ._ _ _  _
        v.5    voverunt hostias inepto ut deo orando ;
                   '     '          '      '      '
                _  _ _   _ _  _   . . ._   . .  _ _ _
        v.6    lactandas aras in memoriam sibi fecerunt.
                  '      '           '     '      '
               _  ._ _ _ _ _    _  . _  _  _ .  . _ _
        v.7    Ex eo perrexit, de vetusto more colatur.
                '   '    '   '  '    '     '    '        '
                _  ..   _    _  _    . _   ._   _ . .    _  _
        v.8    Sed deus hic non est licet fuit fortis in armis.
```

DE DIIS DEABVSQVE.

```
                '      '     '      '  '        '       '
                _ . .  _  . ._      _  _    . . _  _   ._  _
I1_16   v.1    Dicitis esse deos, qui sunt manifeste cruenti,
               '   '       '    '           '      '
               _   _ . _   _ .  . . .  _    _ . .  _ _
        v.2    et dicitis fata genesis adscribere nobis.
                '      '   '      '      '     '       '
                _ . .  _   _  .   . _    _ _   _  .  . _   _
        v.3    Dicite nunc ergo quibus primum sacra ferantur :
```

```
                '         '     '    '        '      '
                _  . .    _  . ._   _   _  _ _ .  . _ _
        v.4     inter utrumque vias mors inmatura vagatur.
                 '   '       '    '        '   '     '
                 _   . ._    _ .  . . _    _   ._  _ _ _
        v.5     Si tribuunt fata genesis, cur deum oratis ?
                   '        '      '  '       '      '
                 _ . . _    _ .    _  _ _     _ .  _ _ .
        v.6     Deciperis, vane, qui Manes quaeris orare,
                '    '       '      '       '    '       '
                _    _  _  . _  _   . . _   . _  _  . _  _  .
        v.7     et qui fabricantur dominos tibi nuncupas esse.
                 '   '        '     '       '   '     '
                 _   _ ._     .  .  _  ..   _   ._  _ _ _
        v.8     Aut feminas quoque nescio quas deas oratis,
                    '    '   '        '      '         '
                 _  _ _  _   . . _    ._   _ _ _     _ _  _
        v.9     Bellonam et Nemesin, deas Furinam, Caelestem,
                 '       '   '        '  '        '         '
                 _  . _  _   . . _    _  _  . _   _    _  _ _  _
        v.10    Virgines et Venerem cui conjuges vestrae delumbant.
                 '   '         '        '       '        '
                 _   . ..    _ . ._   _ . ..    . .  _   _ _
        v.11    Sunt alia praeterea daemonia (procul a) fanis,
                   '  '       '     '     '      '       '
                   _  _   . . _  .  .  _  .  _   _  _  . _  _
        v.12    quae nec numerantur adhuc et in collo feruntur,
                ' '      '       '     '       '        '
                .  _  _  . _  . ._ _   _  . .  _  _     _  _
        v.13    ut ipsi sibi rationem reddere possint (pestes).
                      '    '       '       '       '
                _  _ _  _  . .  .  _  . _  _  _ _  _ _
        v.14    Exportari magis in ultima terra deberent.
```

DE SIMVLACRIS EORVM.

```
                   '      '    '         '    '      '
                 _ _ _    _    _ _   . . _ _  _ _  . _ _
I1_17   v.1     Deludunt nos pauci scelerati vates inanes,
                      '    '    '     '      '
                _   . _ .  ._   _     _ _    _ _
        v.2     explicare suam dum quaerunt vitam.
                   '      '         '         '     '
                 . _  _   . ._  _   _  _   _  _ ..  _  _
        v.3     Subornant aliis ex se sub mysteria falsum.
                '         '         '     '       '
                _ . . . _    _   _  _  _  _ . .   _ _
        v.4     Inde simulantes concussi numine quodam
```

v.5 majestatemque canunt et se sub figura fatigant.
v.6 Vidistis saepe Duellonarios, quali fragore
v.7 luxurias ineunt, dum furias tingere quaerunt,
v.8 aut cum dorsa sua allidunt parca bipenne,
v.9 cum doctrina sua cernant quod corpora sanent.
v.10 Respicite quoniam non illos numina cogunt,
v.11 ipsi qui se primum componunt integra mente ;
v.12 sed stipem ut tollant ingenia talia quaerunt.
v.13 Ex eo videte quoniam sunt omnia ficta.
v.14 Obumbrant populum supplicem, perituri ne credant.
v.15 Res semel in vano de vetustate processit,
v.16 ut vaticinanti credantur prodita falsa ;
v.17 majestas autem illorum nulla locuta est.

DE AMMVDATE ET DEO MAGNO.

I1_18 v.1 Diximus jam multa de superstitione nefanda,
v.2 et tamen exsequimur ne quid praeterisse dicamur.

v.3 Ammudatemque suum cultores more colebant ;
v.4 magnus erat illis quando fuit aurum in aede ;
v.5 mittebant capita sub numine quasi praesenti.
v.6 Ventum est ad summum ut Caesar tolleret aurum ;
v.7 defecit numen aut fugit, aut transit in ignem.
v.8 Auctor hujus sceleris constat, qui formabat eumdem.
v.9 Tot viros et magnos seduxit false prophetans,
v.10 et modo reticuit qui solebat esse divinus.
v.11 Erumpebat enim vocis quasi mente mutata,
v.12 tamquam illi deus loqueretur in aurem.
v.13 Dicite nunc ipsi, si non sunt numina falsa,
v.14 ex eo prodigio quot perdidit ille propheta !
v.15 Oblitus est iste prophetare, qui ante solebat.
v.16 Monstra deo ista fincta sunt per vinivoraces,
v.17 audacia quorum damnabilis numina fingit.
v.18 Gestabatur enim et aluit tale sigillum :
v.19 nunc et ipse silet, nec ullus de illo prophetat.

```
                ´        ´      ´  ´      ´       ´
                . ._   _ _  _   _  _  _   _  . .  _  _
        v.20   Nimium seductos vos ipsos perdere vultis.



                         NEMESIACIS VANIS.

                ´  ´      ´     ´    ´       ´       ´
                _  _ _  _ . ..  _    . _   _ _ _   _ _  _
I1_19   v.1    Ni mi ignominium est virum seduci prudentem
               ´   ´      ´     ´    ´     ´      ´
               _   . . .  _ _   _   __ _   _ . .  _  _
        v.2    et colere talem aut Dianam dicere lignum ?
                ´   ´        ´         ´     ´      ´
                _ . _  ._    _ _   . . _ _   _ . .  _ _
        v.3    Mane ebrio, crudo, perituro creditis uno,
                  ´      ´  ´     ´         ´  ´       ´
               _  _  .   _  _  .  .  . _    .  _  _  . _ _
        v.4    ex arte qui ficta loquitur quod illi videtur ;
                ´  ´    ´   ´      ´    ´       ´
                _  _ _  ._  . _    . .  _  . .  _  _
        v.5    se vere deum agit, sibi viscera poscit.
                  ´       ´    ´          ´      ´
               _  .  ._   _ _  _ _   _ _  _ . .  _  _
        v.6    Incopriat cives unus detestabilis omnes,
                      ´      ´     ´         ´     ´
               _   . ._   .  . _   . . _  _  _ ._  _  _
        v.7    applicuitque sibi, simili collegio facto,
                     ´        ´      ´      ´   ´     ´
                _    . .   _  . ._   _  .   _   ._  . _  _
        v.8    cum quibus historiam fingit, ut deum adornet.
               ´     ´    ´          ´     ´       ´
               _  .  . _  _ _    _ _ _ .   _ . _   _ _
        v.9    Ipse sibi nescit divinare, ceteris audet.
                   ´        ´     ´         ´    ´       ´
                _  _  _     _  .  . _    _  _    _  .  _ _ _
        v.10   Succollat, quando libet, cum et quando deponit ;
                ´          ´    ´          ´       ´
                _  . . _  _ _  . _    _   _  _  . _  _
        v.11   vertitur a sese rotans cum ligno bifurci,
               ´   ´  ´    ´         ´     ´      ´
               _   _  . _  _  _  _   _ _   _ . .  _  _
        v.12   ac si putes illum adflatum numine ligni.
                ´   ´    ´   ´         ´  ´     ´         ´
                _   ._   _   .  . _     _  _  _  _  .   .  _ _
        v.13   Non deos nos colitis, quos isti false prophetant :
               ´           ´     ´          ´      ´
               _  _   . _  _ _   . . .  _   _ _  . _  _
        v.14   ipsos sacerdotes colitis in vano timentes.
```

              '   ' '   '   '   '   '   '
             _   _ _ . . _   . . _   _ _ .. _   _
      v.15 Sed si corde viges, fuge jam sacraria mortis.

TITANES.

               '   '   '   '   '
             _ _ _ _ _   _ _ _   _ . . _ .
I1_20 v.1   Titanes vobis Tutanos dicitis esse ;
            '   '   '   '   '   '
            . . _ _   . . _   _   _ . . _   _ . _ _
      v.2   ita Mutas, Tacitas sub culmine vestro rogatis.
             '   '   '   '   '   '
             _   . _   _ . . _   . . _ . _ . _ _ _
      v.3   Tot Lares aediculis, simulacra facta Titano !
                '   '   '   '   '   '
            . _ _ . . _   _ _ . _ _ _ _ _   _
      v.4   Adoratis enim stulti malo leto defunctos,
             '   '   '   '   ' '   '
             _   _ _ _ _ _   . _ _   _ _ _ . _ _
      v.5   non legem ipsorum legentes ; non ipsi loquuntur,
            '   '   '   '   '   '
            _   ._   _ _ .   _ _ . . _ . . _ _
      v.6   et deos audetis aeramine dicere fusos ?
                '   '   '   '   '
             _ . . . ._   . . _   _ . . _ _
      v.7   Solveritis eos magis in vascula vobis.

MONTESIANIS.

                '   '   '   '   '
             _ _ _   ._   _ _ _   . . _ . .   _ _
I1_21 v.1   Montenses deos dicetis, dominentur in auro,
                  '   '   '   '   '
            _   _ _ _ . _ . ._ _ _ . _ _ _
      v.2   obscurati malo aliena mente jurantes.
             '   ' '   '   '   '   '   '
             _   _ _ . . . . _   _   . _ . . _ _
      v.3   Nam si purus animus et mens serena maneret,
             ' '   '   '   '   '
             _ . . _ _ _ _ _ _ . _ . _ _ _
      v.4   tu tibi de illis ipsi disputare deberes.
                  '   '   ' '   ' '   ' '
            _ _ _ .   . .   _ . _ . _ _ _ _ _
      v.5   Excordaris homo, si putas ut isti te salvent

```
                 '  '        '  '        '     '  '   '      '
                 _  . _      _  . ._     . .   _  _   _ _  _ _  _
        v.6    seu regant, seu minuant, nisi quid tu fani decurris.
                   '      '       '    '      '  '         '
                ' _  .. _   . _     _ . . _    _  _  .    . _ _
        v.7    Justitiam legis quaere magis quam illa ; salutis
                  '      '     '   '     '       '
                _ . ._   _  .  _   .. _  _ .   _ _  _
        v.8    auxilium portat et fieri dicit aeternum.
                '    '          '    '             '        '
                _    _   .  _   _ _  .  . _    _   _  . .   _ _
        v.9    Nam quicquid in vano sequeris, per tempora gaudes,
                    '       '    '   '          '        '
               _    . _   _ _ .  _   _   . _    _  .  .  _ _
        v.10   in brevi laetaris et postmodum plangis in imis :
                '        ' '       '  '     '         '
                _   . .  _ _  _    _  _   . _  . .    _  _
        v.11   subtrahe te illis, si vis resurgere Christo.
```

HEBETYDO SAECVLI.

```
                 '  '      '      '   '       '       '
                 _  . ._   _ _    _   _   . . _ _  _  _  _
I1_22   v.1    Heu doleo, cives, sic vos hebetari de mundo !
                  '       '       '      '    '       '
               _  _  .  . _.  _   _  _   . _  _  . .  _  _
        v.2    Excurrit alius ad sortes, aves aspicit alter,
                  '        '    '    '    '        '
                _ _ _     ._ .  _ _  . .  _   . .  _  _
        v.3    Balantum cruore fuso malus inspicit alter
               '   '       '       '     '       '
               _   . .   _ _ .  _  _  .  . .   _ _ _
        v.4    et cupit audire responsa bona crudelis.
                '   '    '   '    '    '       '        '
                _   . _  _   _ _  . .  _    _  _  _  _  _ _
        v.5    Tot duces et reges ubi sunt consulti de vita,
               '       '     '    '      '   '     '
               _    _  _  .  ..   _  .   _   _ ..  _  _
        v.6    vel portenta sua scisse quo profuit illis ?
                '          '     '      '          '       '
                _  . .     _ .   . _    _ _    . . _  .  . _ .
        v.7    Discite, quaeso, bonum, cives, simulacra cavete
                      '     '        '       '      '
               _  . . _  .  . _  _   _ _     _ . .  _   _
        v.8    Omnipotentis enim in legem quaerite cuncti.
                '  '         '      '          '       '
                _  _  _  _   . ._   . . _  . . _ _  .  _  _
        v.9    Sic ipsi conplacuit domino dominorum in altis,
```

```
                         '     '        '          '       '
               _    . _ ._ _   _    _   _ . _  _   _  _  . _ _
        v.10   ad probationem nostram daemones in mundo vagari.
               '   '       '     '        '        '
               _   . .  _  . ._  _  .  _  _ .    _ _ _
        v.11   Et tamen ex alia parte mandata praemisit,
                   '      '      '    '       '     '
                 _ _  _   .. _   _  . _   _   _ _  ._ _
        v.12   caelestis fieri qui relinquant aras eorum.
               '     '   '   '         '    '       '
               _  .  _   _   _ .  _  . _ .  _  _  . _  _
        v.13   Unde non hoc curo disputare parvo libello ;
                '   '        '       '      '          '
                _   . .  _   . ._    _   _  . . .   _  _ _
        v.14   lex docet in medio ; nos consulite pro vobis !
                   '       '      '         '       '
               _   ._  _   _  _   ._     _  _  . .  _  _
        v.15   In duas intrastis vias : condiscite rectam.
```

DE VBIQVE PARATIS.

```
                '    '      '           '     '     '  '
                _ .  _   _  _  _   _  . _  _  _  .  _  _ _
I1_23   v.1    Dura ventri servis, innocentem esse te dicis.
               '    '       '     '     '   '       '
               _    . .  _  _ _   . _   _ . _  .  . _ _
        v.2    Et quasi communis facis te ubique paratum.
                 '  '      '     '     '         '        '
                 _  . .    _  .  . _   _  _   _  _   . .  _  .
        v.3    Vae tibi, stulte homo, mortem circumspicis ipse,
                '          '         '    '        '
                _  . _  _  _ .  . .  _ .  _ . .    _ _
        v.4    barbaro de more sine lege vivere quaeris :
               '     '    '    '           '       '
               _  .  . _  _ .  _  ..  _    _ .  _  _  _
        v.5    ipse tibi figis asciam in crure de verbo.
                 '  '         '           '       '       '
                 _  _   . _   _  _    _   . . _   _ _  _  _  _
        v.6    Qui simplicem fingis, simpliciter vino cum isto
                '      '   '      '   '       '        '
                _ . .  _   _ _    _   _   _   . .  _   _ .
        v.7    vivere te credis, dum ventrem cupis implere ?
                 '        '        '    '         '
               _ . ._   . _  _ _   . _  . . _     _ .
        v.8    Exiguus tyranni in domo resides, prave,
                  '       '      '    '      '       '
                . _ .  .  . . _  _   . . _   ._    _ _  .
        v.9    paratus ad epulas et refugis Dei praecepta.
```

```
                '    '       '     '        '      '
                _    ..  _  _  _   ._   _ . _ .  _ _   _
        v.10   Aut quia discredis Deum judicare defunctos,
                   '      '    '     '  '  '        '
                _  _ _    _ _  . _   _  _  _  .   _ _  _
        v.11   rectorem caeli facis te tu forte pro illo ?
               '           '         '    '  '    '      '
               _  . .  _   _   _     . .  _  _    _ . .  _  _
        v.12   Aspicis ad ventrem, quasi tu sis providus illi.
                '  '       '      '    '      '       '
                _  . .   . _ _    . .   _  .  _  .  . _ _
        v.13   Tu modo profanus, modo sanctus esse videris.
                   '          '     '         '        '
               _   _   . _    _ _   ._  .  _  _  _   . _  .
        v.14   In supplicem prodis Dei sub aspectu, tyranne.
                '          '      '     '    '      '
                _  ._  _   _ _    _ _   . .  _ _  . _ _
        v.15   Senties in fatis, cujus modo legem inanis.
```

                     INTER UTRVMQVE VIVENTIBVS.

```
                 '        '        '    '       '       '
                 _  .  .  _   .  . _ _  . ._  _ _  _  . _ _
I1_24   v.1    - Inter utrumque putavi dubie vivendo cavere. -
                  '       '        '       '        '
                _ _ .  _  _ .   _  . . _   _ _    _ _ _
        v.2    Nudatus a lege, decrepitus luxu praesepis,
                '   '    '     '           '         '      '
                _   _ . _  .   _  . _      _         _ . .  _  _
        v.3    tot vana vane prospicis - Quid ? - Quaeris iniqua !
               '    '        '     '           '      '
               _    _   .  _ _  _  _  _    . . _ . _ _   _
        v.4    Et quidquid egisti, istinc remanere defunctum
                '       '    '      '  '     '  '       '
                _  . .  _    _  .   _  . _   .  _  .  . _ _
        v.5    respice te. Stulte, non eras, et ecce videris !
               '           '     '      '  '        '
               _  .  _ _   _  _  _  _   .  _  .  _  _ _
        v.6    Unde processisti nescis nec unde nutriris.
                '  '      '      '     '    '       '
                _  ._  _  _  _   . _   . _  _  _  . _  _
        v.7    Tu Deum excelsum fugis tuae vitae benignum
                     '      '      '  '  '     '      '
                _  _ _   .  ._     _  _  . _   _ . .  . _
        v.8    rectoremque tuum, qui te magis vivere velit ;
                '      '     '     '   '      '     '
                _  _   _ _   . ._  _   _   _  ._  . _  _
        v.9    vertis te in faciem et dorsum Deo remittis,
```

v.10 mergis te in tenebris, dum putas te in luce morari.
v.11 Quid in synagoga decurris saepe bifarius ?
v.12 Ut tibi misericors fiat quem denegas ultro ?
v.13 Exis inde foris, iterum tu fana requiris ;
v.14 Vis inter utrumque vivere, sed inde peribis.
v.15 Insuper et dicis : "Quis est qui a morte redemit ?
v.16 Ut credamus ei quoniam ibi poenae aguntur."
v.17 Ea non sicut tu putas esse, maligne !
v.18 - Nam illi qui prodest post funera, recte qui vixit ? -
v.19 Tu tamen mox moreris, duceris in loco maligno ;
v.20 in Christo credentes autem in loco benigno,
v.21 blanditurque quibus haeret amoenitas illa.
v.22 Vos autem dubii in vos sine corpore poena !
v.23 Suscitat in faciem tortoris ardor clamare.

QVI TIMENT ET NON CREDENT.

I1_25 v.1 Quamdiu, stulte homo, Christum cognoscere non vis ?

v.2 Vitas agrum pinguem et sterili semina ictas.

v.3 In silva manere quaeris, ubi latro moratur.

v.4 Tu dicis : "Et ego Dei sum, et foras oberras.

v.5 Ingredere jam nunc toties invitatus in aula :

v.6 matura jam messis, tempus totidemque paratum,

v.7 ecce modo mete ; quodsi non, te paenitet inde.

v.8 Nunc, si non habes, collige ; vindemia venit

v.9 tempus adest vitae credendi tempore mortis.

v.10 Est Dei lex prima fundamentum posterae legis,

v.11 teque designabat. Crederis in lege secunda ;

v.12 nec minus ex ipso sed ex ipsas tibi prudenter

v.13 obstupe jam factus ora tu credere Christo,

v.14 nam testamentum vetus de illo proclamat.

v.15 Credere nunc opus est, tantum in isto defuncto

v.16 resurgere posse et vivere tempore toto.

v.17 Ergo si quis ea discredit esse futura,

v.18 dummodo vincetur reus in morte secunda,

```
                     '    '      '       '       '
                _ _  _ .  . _    _ _  .  _  _  . _  _
        v.19    eventura canam paucis in isto libello ;
                 '      '     '      '    '    '   '       '
                 _   _  _  _  . _    . .  _    _   _ _   _ _  .
        v.20    nam cognosci potest, ubi sit spes vitae ponenda.
                 '     '     '          '       '        '
                 . _   _  .  _  _    _  _ ._    _ . .    _  _
        v.21    Tamen vos adhortor quantocius credere Christo.
```

REPVGNANTIBVS ADVERSVS LEGEM CHRISTI DEI VIVI.

```
                 '          '      '           '        '
                 _  ..   _  _ _    . _   _  _  _ _   _  _  .
I1_26   v.1     Respuis, infelix, bonum disciplinae caelestis
                '   '       '       '   '         '      '
                _   ..  _   _  _    _   _   . .   _ _  . _ _
        v.2     et ruis in mortem, dum vis sine freno vagari.
                 '       '    '     '    '     '      '
                 _  _    _  _ . ._  _    . ..  _  ..  _  _
        v.3     Perdunt te luxuriae et brevia gaudia mundi,
                '           '         '       '       '
                _  .  .  _  _  _   . ._ . _   _  . .  _ _
        v.4     unde sub inferno cruciaberis tempore toto.
                 '      '    '      '          '       '
                 _  ..  _    _ .    . .  _  _  _ .   . _  .
        v.5     Gaudia sunt vana, quibus oblectaris, inepte.
                 '  '  ' '   '       '        '       '
                 _  _  .  _  _  _    . . _   ._  .  _ _   _
        v.6     Non illa te reddunt hominem fuisse defunctum.
                '     '  '   '       '      '     '       '
                _  _  _  _   _  _    _    _ _  _  _  . .  _  _
        v.7     Anni te non possunt jam triginta reddere doctum ?
                 '       '   '       '      '       '
                 _  ._   _   _ _  _  _  _   _  . .  _ _
        v.8     Nescius si primum errasti, respice canum.
                 '  '     '    '    '     '  '       '
                 _  . _   _    _ _  _  _  _  _   ._  _  _
        v.9     Tu putas nunc vitam isti te perfrui laetum ?
                   '       '    '    '   '   '      '
                _  _ ._    _ _  . .  _   _   _  .  ._  _
        v.10    Injuriae, lites ibi sunt et damna diurnum,
                 '     '     '       '           '        '
                 _  .  .  _  _  .    _  _    _   _   . .  _  .
        v.11    Bella vel infanda, fraudes, cum sanguine furta,
                   '       '        '         '         '
                _  . . _   _  _   _ _ _   . . _   .   _ _ _
        v.12    ulceribus corpus vexatur gemiturque ploratur,
```

v.13 seu luis invadit, aut longo morbo teneris,
v.14 aut natis orbaris, aut perdita conjuge defles ;
v.15 desaevitur totum, ruunt dignitates ab alto ;
v.16 ureris pauperie dupliciter certe si langues ;
v.17 et dicis vitam, ubi vitrea vita moraris ?
v.18 Respice jam tandem hoc tempus irruitum esse :
v.19 sed in futuro tibi spes est sine dolo vivendi.
v.20 Vivere volebant utique parvoli rapti
v.21 sed vita privati ; juvenis et senescere forte
v.22 lautitias dives perfrui quae ipse parabat ;
v.23 et tamen inviti relinquimus omnia mundo.
v.24 Gens et ego fui perversa mente moratus
v.25 et vitam istius saeculi veram esse putabam
v.26 mortemque similiter sicut vos judicabam adesse,
v.27 cum semel exisset, animum periisse defunctum.
v.28 Haec autem sic non sunt ; sed conditor orbis et auctor
v.29 requisivit enim fratrem a fratre peremptum :

```
                '       '    '       '        '          '       '
                _  ..   _ _  _   .   . . _    _ .        _  .  . _ _
        v.30   "Impie, dico, inquit, ubinam frater ? " - Ille negavit. -
                '      '      '         '        '       '
                _   .  . _    .  .  _   _   _  _ _ .  .  _  _
        v.31   Sanguis enim fratris ad me proclamavit in altum.
                    '      ' '     '    '      '      '
                _   _ _    _ . ._  . .  _   _  _ .  . _ _
        v.32   Torqueris, tu ideo, ubi nil sentire putabas,
               '    '      '    '   '    '       '
               _  .  _ _   _ .  _   . .  _  . .  . _
        v.33   ille autem vivet et loca dextera tenet,
                  '       '        '   '       '        '
                _ . ._    .. _     _   _  _  . _  _   . _  .
        v.34   delicias fruitur, quas tu perdidisti, nefande !
                '           '      '       '  '          '
                _   _   . . _  _   _ . _   .  _  .    _  _  .
        v.35   Fit cum renovasti saeculum, et ille praegressus,
                     '    '       '   '      '        '
               _  _  _ .  . _     _   _  _   _  . .   _  _
        v.36   immortalis erit ; nam tu sub tartara planges.
                '     '     '      '    '       '      '
                _ _   _  _  ._     _  _ _   _   _ . .  _ _
        v.37   Vivit certe Deus, qui defunctos vivere fecit,
                     '      '    '   '        '     '
               _  . ._   .  . _  _   _  _     _ ..  _  _
        v.38   innocuisque bonis ut reddat praemia digna,
                  '     '    '  '       '        '
                _ _ _   _ _  .  _  ._   _  . .   _ _
        v.39   Vesanis autem et impiis tartara saeva.
               '          '      '     '      '
               _  . .  _  _ .  _ . ..  ._   _ _  .
        v.40   Incipe sentire judicia Dei, seducte !
```

STVLTE NON PERMORERIS DEO.

```
                 '     '        '     '   '      '       '
                 _  .  _   _  . _ _   _   _  ..  _  . .  _  _
I1_27   v.1    Stulte non permoreris nec mortuus effugis actus,
                '  '        '     '     '     '      '
                _  . _   _  _ _   . _   _  _  _ .  _ _   _
        v.2    tu licet disponas nihil te sentire defuncto.
                   '        '         '     '    '       '
                _  _ .   _  . ._      _ _   ._   _  . .  _  _
        v.3    Vinceris, insipiens : vivit Deus conditor orbis,
                  '      '        '       '      '
                _ . . .  _ _    _ _ _   . _ .  _ _   _
        v.4    legitima cujus clamatur valere defuncto.
```

v.5 Tu autem dum praeceps sine Deo vivere quaeris.
v.6 Exstinctum in fatis judicas ; ut futile credis.
v.7 Non ita disposuit, ut tu putas, Deus hactenus,
v.8 oblivitos esse mortuus de gesto priore.
v.9 Nunc nobis in peritia fecit receptacula mortis,
v.10 per cineres autem nostros videbimus illa,
v.11 erue te, stulte, qui putas per funera non sis.
v.12 Rectorem dominumque tuum nihil posse fecisti.
v.13 Mors autem in vacuum non est, si corde retractes.
v.14 Optandum noscas, nam sero senties illum.
v.15 Rector cras carnis, non te certe caro regebat ;
v.16 exemptus ab illa, reconditur illa tuorum.
v.17 Recte mortalis homo separatur a carne.
v.18 Idcirco nec poterint oculi mortales aequari -
v.19 sic habet abyssus noster - de Dei secreta.
v.20 Da nunc ergo Deo, fragilis dum morieris, honorem,
v.21 et crede quod Christus vivum te de mortuo reddit.

```
                      ,      ,           ,     ,       ,
               _  . . _  _   _ _  .  _   _ ._  _  . .  _ _
        v.22   Omnipotenti laudes in ecclesia reddere debes.
```

IVSTI RESVRGVNT.

```
                  ,    ,   ,        ,  ,      ,      ,
               _  . .. _   . . _    _  _   . ._  ..  _ .
I1_28   v.1    Justitia et bonitas, pax et patientia verA
                ,         ,     ,       ,     ,      ,
               _ . .  _   _  .  . ._    _    . _  _ _  _
        v.2    vivere per facta faciunt nec queri de actU :
                ,       ,    ,      ,      ,        ,
               _  . .  _    _ _    _ ..   _   . .    _ .
        v.3    subdola gens autem, noxia, perfida, pravA
                ,      ,     ,    ,   ,    ,       ,
               _ _   _ _   _   . _   . _  _   .  . _ _
        v.4    tollit se in parte et fera mente moratuR.
               ,       ,    ,      ,  ,       ,        ,
               _  ..   _    _ _    _  _    . . _  .  .  _ _
        v.5    Impie, nunc audi, qui vis malefacta lucrarIs.
                ,          ,     ,          ,        ,  ,
               _  . .  _  _ _   _ . _  _   _  . .    _  _
        v.6    Respice terrenos Judices in corpore qui nunC
                  ,        ,     ,       ,   ,       ,
               _   . ._     _ _   _ _     _   _  _   . _  _
        v.7    excruciant poenis diros : aut ferro parantuR
                   ,     ,       ,   ,     ,        ,
               _    . ..  . . _   _   _  _  _   . .   _ .
        v.8    supplicia meritis aut longo carcere flerM.
               ,       ,   ,     ,        ,       ,
               _  . .  _   _ _   ._  _  _ _ .   _ _  _
        v.9    Ultime tu speras Deum inridere caelesteM
                     ,      ,          ,   ,   ,      ,
               _  _ _   .  . _   _    _   _   _  ..  _  _
        v.10   rectoremque poli, per quem sunt omnia factA ?
                    ,        ,         ,      ,   ,   ,   ,
                _  _ .   _  _ _    _  _  _   _   _   ._  _ _
        v.11   Grassaris, insanis, detractas nunc et Dei nomeN ?
               ,     ,     ,       ,         ,      ,  ,
               _  .  _  _   . ._    _ _   _   _  .   _  _ _
        v.12   Unde non effugies poenam per facta qui poneT.
                ,    ,    ,    ,      ,  ,     ,        ,
               _    . .  _    _ _   _   . ._  _  .  .   _  _
        v.13   Nunc volo sis cautus, ne venias ignis in aestU.
                 ,    ,  ,     ,     ,   ,     ,        ,
                _ .  _  _     _  _  _   _  . . _  .  .  _  _
        v.14   Trade te jam Christo, ut te benefacta sequantuR.
```

DIVITI INCREDVLO MALO.

I1_29 v.1 Differis, dives, nimium tua cuncta videndo,
v.2 insatiabiliter quibus adhaerere quaeris.
v.3 Vivere post ista, dicis, non spero defunctus.
v.4 Ingrate summo Deo, qui sic Deum judicas esse,
v.5 te qui nescientem protulit deinde nutrivit ;
v.6 ipse parat tua ; gubernat vineas ipse,
v.7 ipse greges pecorum et quicquid possides ipse,
v.8 nec istis adtendisti. Aut tu regis omnia forte ?
v.9 Caelum hoc et terram et maria salsa qui fecit
v.10 reddere decrevit non ipsos in aureo saeclo ?
v.11 Et modo si credis, vivitur in Dei secreta.
v.12 Disce Deum, stulte, qui vult te inmortalem adesse,
v.13 ut gratius illi referas in agone perennes.
v.14 Lex docet ipsius sed quia vagari tu quaeris,
v.15 omnia discredis et inde in tartaros ibis :

```
             ,  ,       ,         ,      ,  ,   ,      ,
             _  . . _   _  _    _ _ _    _  _   _ . .  _  .
        v.16 mox animam reddis, duceris quo te paenitet esse,
                ,     ,     ,         ,       ,
             _  .. .  . .   _ .   _ . _ .   _ _  _
        v.17 abluitur ibi poena spiritalis aeterna ;
              ,     ,    ,       ,      ,         ,
              _ ..  _    _  _    _  _   . . .  .  _  _
        v.18 lugia sunt semper, nec permoreris in illa,
                   ,      ,    ,   ,    ,    ,        ,
             _  . . _  _   ._   _   _   . .  _ _   _  _ _
        v.19 omnipotentem Deum jam tunc ibi sero proclamans.


                     DIVITES HVMILES ESTOTE.

              ,          ,     ,       ,      ,
              _  .   . . _ .   . _  _  _  . .  _   _
I1_30   v.1  Disce, moriture, bonum ostendere cunctis.
                 ,     ,       ,   ,  ,    ,       ,
             _   . ._  . . _   _   _  . .  _  . _  _  .
        v.2  In medio populi quid te facis alterum esse ?
              ,    ,    ,     ,  ,       ,       ,
              _ .  . _  _  _  .  _   ..  _  .  . _ _
        v.3  Vadis ubi nescis et inscius inde recedis ;
             ,      ,         ,     ,        ,
             _  ..   _  _   _  _  _  _   . .   . _
        v.4  impie tractas cum ipso corpore, sitis
              ,  ,       ,       ,      ,  ,        ,
              _  . _   _ . ._    . ._  _  _  .  .  _  _
        v.5  tu super divitias, nimium te tollis in altum
             ,      ,    ,      ,   ,         ,      ,
             _  _  _ .  _ _   _   _  . _   _ . _  _  _
        v.6  et festiva ducis, nec respicis pauperes ultro
              ,        ,    ,      ,     ,      ,       ,
              _  . _   _    _ _    _    . _  _   _  . .  _  _
        v.7  subditos nunc vobis, nec parentes pascitis ipsos.
               ,  ,         ,       ,          ,       ,
               _  . . _    . ._    _  ._   . ._  _  _  _ _
        v.8  Heu miseri ! Fugiant longius mediocres a vobis.
              ,    ,      ,       ,         ,     ,
              _ .  .  _   _  _    _ .   _  ._ .   _ _
        v.9  Vixit et exstinxit pauper, ebriaca clamas.
              ,   ,       ,          ,     ,         ,
              _   . ._  . _ _   _   . ._  _  .    . _  _
        v.10 Mox furiis ageris, cum pereas ipse ? Charybdis.
                      ,    ,     ,      ,
             _  _  _  _ _ _  _ _   _ . _  _  _
        v.11 Indisciplinati sicut divites estis :
```

```
                '     '    '      '   '     '       '
                _ _   . .  _  _   _   _ _   _  . .  _  _
        v.12   legem datis istis nam vobis parcitis ipsis.
               '     '   '      '      '      '     '
               _ ..  _   _ _    _  _   . _    ._  . _  _
        v.13   Exue te, dives, tantis malis, Deo reversus,
                   '     '       '      '   '       '     '  '
                _  . ..  . .  .  . .    _   _   . . _  _  _  _  .
        v.14   subveniat utique tibi, quod nunc operasti si forte.
                  '       '     '       '   '        '
               _  _ .  _  _ _   . . _   _   _  .   . _ _
        v.15   Estote communes minimis dum tempus habetis ;
                '    '     '     '      '  '       '
                _ .  _  .  . _   _ _    _  _  _  . _  _
        v.16   sicut ulmus amat vitem, sic ipsi pusillos.
                   '       '     '     '    '        '
                _  . . _   _ _   . _   . _  _   .  . _  _
        v.17   Terribilem legem malis bonis atque benignam
                  '      '     '         '            '       '
               _  _  _   _     . . _     _  . .  _    _  . _  _  _
        v.18   observa, nunc sterilis ! Subditus in prosperis esto.
                '       '       '      '       '   '      '
                _  . .  _  .    _ _    _ . _   _   _ . .  _ _
        v.19   Tollite corda fraudis, divites, et sumite pacis.
                   '    '     '             '        '
               _  ._ .  . _   _   _     . . _  _  _  _  _
        v.20   Expiate malum vestrum : benefactis a summo.
```

IVDICIBVS.

```
                  '     '         '      '      '
               _  .. .  _  .  . . _ _    _ . _  _  _
I1_31   v.1    Intuite dicta Salomonis, judices omnes,
               '    '     '    '       '  '        '
               _ _  _  _  ._   _ . _   _  _  .  _  _  _
        v.2    uno verbo suo qualiter nos ille detractat :
                '     '  '   '        '       '      '
                _ .   _  _   . ..  _  _  _    _ . _  _  _
        v.3    dona quam et xenia corrumpunt judices omnes !
               '       '     '           '     '       '
               _ _     _ _   .  . _    . _ _   _  .  . _ _
        v.4    Idem : munus sequitur, datorem semper amatis ;
                      '      '        '      '       '
                _    _  _    _  .  _  _ ._   _  .  . _  _
        v.5    cum quaerit, causa victoriam tollit iniqua.
               '         '  '    '    '   '     '      '
               _  . _    _  . .  _    _   _  _  _ .  . _  _
        v.6    Innocens hic ego sum, nec vos incuso pusillus,
```

```
                     '      '      '        '   '      '
                 _   _._   _   _   . . _    _    _.  . _  _
        v.7    blasphemium tollat Salomon qui clamat aperte.
                '     '     '   '    '     '     '     '
                _ _   _ _   ..  _    _  .  _     _ ..  _ _
        v.8    Vobis autem Deus est venter et praemia jura.
                '        '    '      '         '  '    '
                _  . .   _    _ .  . _  . _    _  . .  _ _
        v.9    Suggerit hoc Paulus apostolus, non ego pulex.
```

SIBI PLACENTIBVS.

```
                '  '     '   '      '     '      '     '
                _  . .   _   _  _   . .   _   _  _ .   _ . .
I1_32   v.1    Si locus aut tempus favet aut persona provenit,
               '     '     '       '   '      '       '
               _  _  _  .  . _     _   _   _  _  . .  _  .
        v.2    index esto novus. Quid nunc extolleris inde ?
                     '        '            '          '      '
                 _   _ _   _  . . _     _  _ _     _  _  ..  _ _
        v.3    Blasphemas, indocilis ; de cujus praestantia vivis,
                          '    '     '   '       '
               _    . . . _ .  _  _  _   _  . .  _   _
        v.4    in fragilitate tanta non respicis umquam.
                     '    '   '    '          '         '
                _    . _  _   _  . . . _   _  _  _    _ _ _
        v.5    Per gradum et lucra avidus fortunae praesumis,
                '   '    '  '    '    '   '             '       '
                _   . .  _  _  _ _    _   _ _    _  . . _ .  _  _  _
        v.6    lex tibi non ulla est nec te in prosperitate dignoscis ;
                '    '     '         '         '      '
                _ _  . _   _ _   _   _  .   .  _ . _  _  _
        v.7    auro licet cenes cum turba choraulica semper,
                    '      '       '  '      '        '
                 . ._ ._   . . _   _  _  . _ _  _   . _  _
        v.8    cruciarium Dominum si non adorasti, peristi.
               '   '    '   '     '      '    '      '
               _   . .  _   _  .  _   _  _ .  . _  _ _ _
        v.9    Et locus et tempus et persona tibi donatur,
                '    '  '      '       '   '         '     '
                _    _  . _    _ _     _   _ _     _ ._  . _ _
        v.10   nunc si tamen credis ; sin autem, pro eo timebis.
                '       '    '    '      '    '       '
                _  . _  _    _  _ _   _  _ _  _  _  _ _ .
        v.11   Tempera te Christo et cervicem illi depone :
               '      '     '      '   '      '     '
               _  _   . _   . . .  _   _ . _  _ ..  _ _
        v.12   istic honor remanet et tota fiducia rerum.
```

```
                    '      '     '    '      '      '     '
                 _  __     _  .  . _  _  _   _      _ ..  _  _
        v.13   Blanditur quando tibi tempus nunc, cautior esto.
               '         '     '    '           '  '   '
               _  . .  _ _ _   _    _ . _       _  _ . _  _
        v.14   Ultima fatorum non providens, quae te oportet,
                       '     '     '     '     '       '
                . .    _  _  .  _  _  .  _  _  _  . .  _   _
        v.15   sine Christo nequis esse vitae compotis umquam.
```

GENTILIBVS.

```
                '            '    '     '   '      '
                _    . .  _  _ .  . _   _   _ _  . _ .
I1_33   v.1    Gens sine pastore ferox jam noli vagare.
               '  '      '  '    '     '   '      '
               .  . .    _  . ._ _ _   ._  _  ..  _  _
        v.2    Et ego, qui moneo idem fui nescius errans.
                '   '     '        '     '      '
                _   . ._  . . _  . _ _   _ . .  _   _
        v.3    Nunc ideo Domini figuram sumite vestri,
                '       '     '   '         '     '
                _  . .  _  .  . . .  _ _  . _ .  ._  _
        v.4    tollite corda fera et exasperata seorsum :
                   '     '          '              '      '
               _   _ .   . . _   _  _   _  _     _ _ ..   _ _
        v.5    intrate stabulis silvestris ad praesepia tauri,
                   '       '        '     '       '
                _  _ . _   _ _  _   _ ..  _  .  . _  _
        v.6    latronibus tuti sub regia tecta manentes.
                   '     '    '    '       '         '
               _   _  _  . _  _    . ._  . . . .  .  _   _
        v.7    In silva lupi sunt, ideo refugite sub antro.
                   '        '     '   '        '      '
                _  _ .   _  _ _   _   _  . .   . _  . _ _
        v.8    Bellaris, insanis nec respicis, ubi moraris.
               '     '    '   '    '       '      '
               _ _   _ .  ._  . .  _  ._   _ . .  _  _
        v.9    Uno crede Deo, ubi mortuus vivere possis
                '     '      '          '  '        '      '
                _  _  .  _   _  _   _   .  _   . _  _  ..  _  _
        v.10   surgas et in regno, cum sit et resurrectio justis.
```

ITEM GENTILIBVS IGNARIS.

```
                  '      '      '       '     '       '
               _  . . .  _  _   _  ._   . _   _  .  . _ _
I1_34   v.1    Indomita cervix respuit jugum ferre labori,
                '    '        '       '         '      '
                _    . .  _   _  _    _  _   . ._ _  _ _  _
        v.2    tunc juvat in campis crassis satiari coliclis.
               '   '       '      '    '      '
               _   . .  _  _ .  . _ .  _ . .  .  _
        v.3    Et tamen invita domatur utilis equa
                     '      '    '       '       '
                . .. _   .  . _  _  .   ._  .  . _ _
        v.4    minuiturque ferox esse proinde domata ;
                '     '     '   '      '    '    '       '
                _     . .   _   _ _    _ _  . .  _  .  . _ _
        v.5    gens, homo, tu frater, noli pecus esse ferinum,
               '     '  '     '   '    '        '
               _ ..  _  _  _  _   _ _  _  .  .  _  _
        v.6    erue te tandem et tecum ipse retracta :
                '  '       '     '   '        '   '    '
                _  . .  .  . _   _   _  ._    .   . .  _ _
        v.7    non utique pecus nec bestius, sed homo natus,
                '  ' '     '    '      '  '         '
                _  _ _  .  . _  . ._   .  _   _  .  _   .
        v.8    tu te ipse doma sapiens et intra sub antra.
               '         '   '         '     '    '       '
               _ . .     _   .  . _    . _   . .  _ . _   _ _
        v.9    Idola, quae sequeris, nihil nisi vanitas aevi.
                '     '   '        '         '      '
                . ..  _   _  .  _  _ _    _  _ _  . _   _
        v.10   Levia nos corda perducunt poenali barathro.
               '   '       '         '     '        '
               . _ _  _    _  _   _  _  _  _  _   . _  _
        v.11   Ibi aurum, vestes, argentum ulnis refertis,
                   '    '     '       '           '       '
                _  _ .  . _   ._   _  _  _    _   _  _  . _ _
        v.12   bellatur ibi, dein cantantur pro psalmis amores.
                '    '     '    '    '    '     '       '
                _ _  _  .  . _  . .  _ .  _     _  . .  _  _
        v.13   Vitam esse putas ubi ludis aut prospicis ista :
                   '        '        '      '       '
                _  _ .   _  _ .  _   _   .  _  ..   _  _
        v.14   sortiris, ignare, exstincta, aurea quaeris.
               '     '     '      '       '    '       '
               _  .  _  _  . ._   _  _    . .  _  .  _ _ _
        v.15   Inde non effugies pestem, licet ipse divines.
                 '        '   '     '          '       '
                 _ ._     _   _ _   . . .  _   _  _  . _  _
        v.16   Gratiam, quam misit Dominus in terra legendam,
```

```
                '      '    '    '   '    '    '      '
                _   .  _  . ._    _  _    .  .  _  ..  _  _
        v.17   non requiris eam sed sic quasi bestius errans.
                '          '    '      '     '      '    '
                _ ..  _     _ . . ._    . .  _   .  _   _  _
        v.18   Aurea post fata veniet tibi saecla, si credis,
                  '     '     '            '    '      '
                ._    . .  _   . ._  _  _  _ .  _ . .  _  _
        v.19   reversus ut incipias inmortale vivere semper.
               '       '     '      '      '          '
               _ _     .  .  .  _    _ .   .  _   . ._  _
        v.20   Illud quoque datur scire, quod ante fuisti :
                   '      '    '    '     '   '        '
                _ _  _    _    _  _ ._     _  _   .  ._   _
        v.21   subjectum te praebe Deo, qui cuncta gubernat.
```

DE LIGNO VITAE ET MORTIS.

```
               '           '     '   '       '        '
               _ _    _ .  _   .  _  ._    _  _  .  _ _ _
I1_35   v.1    Adam protoplastus ut Dei praecepta vitaret,
                '         '     '         '       '
                _ ._   _  _ _   ._   _  _ . ._    _   _
        v.2    Belias servator fuit de invidia plasmae.
                '       '   '      '  '      '  '     '  '
                _  .  . _   _ _    _   . _   _  . _   .  _ _
        v.3    Contulit et nobis seu boni seu mali quod egit
                '         '       '        '          '
                _   _ _ . _ _      . . .  ._    .  .  _  _
        v.4    dux nativitatis ; morimur itemque per illum.
                     '   '       '     '      '        '
               _   _ _ _ _   . . _ _   _   _  _  .  _  _  _
        v.5    Ex divino ipse recedens exsul factus a verbo.
                  '     '   '      '            '    '
                _ _ _   _   _  . . _  _   _  _  _ _  . . _
        v.6    Finitis sex milibus annis inmortales erimus.
                   '    '    '     '       '        '
                _ _  _  _ _  _  _  _   _   _  .  .  _  _
        v.7    Gustato pomi ligno mors intravit in orbem :
                '   '     '          '     '        '
                _   _  _  _  _     _ _  _  _  _   . _  _
        v.8    hoc ligno mollis quaeramus vitae futurae.
                   '     '      '    '       '         '
               _   _  _  _   _  _  . .  _    _ .     _ _  _
        v.9    In ligno pendit vita ferens poma, praecepta :
                '      '    '       '    '        '
                . . .  _    _   _ _ _ _  _ .    _ _  _
        v.10   capite nunc ligno vitali poma credentes.
```

```
                ' '     '     '   '    '           '      '
                _  _  _  _  . _ _    . . _   _ . _ _  . _  _
        v.11   Lex a ligno data est homini primitivo timenda,
                '   '        '        '     '       '
                _   _  .   _ _ _   _  _  _  _ .   _ _  _
        v.12   mors unde provenit neglecta lege primordi :
                '      '     '    '   '       '       '
                _   _  _  .  . _  _   _ .  _  _  _  _ _ _
        v.13   nunc extende manum et sume de ligno vitali.
               '       '   '      '          '        '
               _  . .  _   . . _  .  _    _  _  _   _ _  _
        v.14   Optima lex Domini sequens de ligno processit ;
                '       '    '      '     '     '    '
                _  . .  _    _ .    _  .  _  .  . .  _  _
        v.15   perdita lex prima ; gustat unde licet illi,
                 '  '     '     '        '     '     '
                 _  ._  . _ _   . . _    . .   _ ..  _  _
        v.16   qui deos adorat vetitos, mala gaudia vitae.
                   '     '           '       '     '  '
                _  .. .  _  _     _  . ._    _ .   .  _  _
        v.17   Respuite gustum ; sufficiet scire quod esset.
                '  '      '       '       '   '      '
                _  _ . .  _  _    _  . .  _   _ _  .  _   _
        v.18   Si vivere vultis, reddite nos legi secundae,
                    '        '       '       '      '
                _   _ _   _  _ _     _ . _   _ .  _ _ .
        v.19   templorum culturam, daemonum fana vitate.
                '       '     '     '  '       '     '
                _  . .  _     _  _  .  . . _   ._  . _ _
        v.20   Vertite vos Christo, et eritis Deo sodales.
                '      '   '  '       '  '       '      '
                _   .  ._  _  _       _  _  ._   _ . .  _ _
        v.21   Sancta Dei lex est, quae mortuos vivere dicit.
                '      '    '    '          '         '
                _  _   . .  _ _  . . _    _ _  .    _ _ .
        v.22   Hymnum sibi soli Dominus proferre praecepit,
                  '       '    '        '      '
                _ . . _   _ _  _  _  _  _  _  _ _ .
        v.23   zabolicam legem omnes omnino vitate.
```

DE CRVCI STVLTITIA.

```
                   '       '     '     '   '        '
                _  .  . _  _  _  _ _   _   _  .   _ _  _
I1_36   v.1    De duplici ligno dixi, mors unde processit,
               '  '      '        '      '         '
               .  . . _  _  .   _ _ . .  _ _    .  _  _
        v.2    et iterum inde procedere vitam frequenter.
```

```
                 '   '         '      '      '       '
                 _  __      _  . ._   . .  . _  . _  _  _
        v.3    Crux autem stultitiam facit adulteri genti.
                '          '          '     '      '
                _   _ _  . _ _   _    . _   _ _  . _   _
        v.4    Rex aeternitatis per crucem diros adumbrat,
               '   '    '    '        '     '       '
               _   . .  _    _ _      _  _  _  .  _ _  _
        v.5    ut sibi non credant, stulti morte viventes !
                '       '    '        '        '
                __   _ ._ _  _  . _   _  _   . _  _
        v.6    Caïn juniorem occisit nequam repertus :
               '     '      '             '   '      '
               _  .  . _    . . _    . . __   _ _  . _  _
        v.7    indet Enoch subolis Chananaei nati feruntur.
                '   '      '         '     '       '  '
                _   . .  . _  _  _   _ _   _  _    _  _   _
        v.8    Sic genus iniquum increvit mundo, qui numquam
                     '    '          '       '       '
                 _   _ .  . . _  _   . . _   _ . .   . _
        v.9    transmutat animos in Domini credere crucem.
                '           '    '   '      '  '      '
                _ _   .  _  _ _  _   _ _    _  _ . .  _  _
        v.10   Vivunt in errorem et dicunt se vivere recte.
                '      '     '     '    '  '       '
                _  _   _  _  ._    _ .  .  _  .  . _  _
        v.11   Lex in ligno fuit prima, et inde secunda
                   '       '      '         '        '
                _  . . _   _ _    _ _   _   _ .    _ _ .
        v.12   terribilem legem primam cum pace praevenit.
                           '     '         '     '
               _   _  _  . _ .   _ _   . . _ _  .. _
        v.13   In perversitate saeva scelerati ruerunt :
                   '       '     '          '       '
                 _ _  _    _ _   . . _   _  _  . .  _ _
        v.14   trajectum clavis Dominum cognoscere nolunt,
                   '       '          '        '       '
               _   _ .  _  . ._   _   _ . _    . .  _  _  _
        v.15   in cujus indicium cum venerint, ibi dignoscunt.
               '     '     '      '     '      '       '
               _ _   . .   _ _    _ _   . .    _  _  . _  _
        v.16   Abel genus autem credit modo Christo benigno.
```

QVI IVDACIDIANT FANATICI.

```
                 '     '         '     '      '  '        '
                 _     . ._   _ __     . ._   _  _  .   .  _ _
I1_37   v.1    Quid ? Medius Judaeus, medius vis esse profanus ?
```

v.2 Unde non effugies indicium Christi defunctus.
v.3 Ipse caecus erras et ad caecos intras inepte ;
v.4 idcirco caecus caecum in fossa reducit.
v.5 Vadis ubi nescis, et inscius inde recedis.
v.6 Discentes ad doctos eunt, ut docti recedant,
v.7 At tu aliis vadis, unde nihil discere possis :
v.8 exis pro foribus, inde et ad idola vadis.
v.9 Interroga primum quid sit in lege praeceptum,
v.10 dicant illi tibi si jussum est deos adorare.
v.11 Ignorantur enim : propter quod maxime possunt.
v.12 At illi quoniam rei sunt ex ipso delicto,
v.13 nil de praeceptis Dei nisi mirabilia narrant.
v.14 Tunc tamen in fossam secum vos caeci deducunt.
v.15 Funera sunt : nimium de illis tota deferre,
v.16 aut quia concludor aggere congustus aratri.
v.17 Noluit Omnipotens illos intellegere Regem ;
v.18 a scelere tanto refugit ipse cruentis.

```
                 '       '  '         '       '
                 _ . _   _  _ _   . . _  . _  _ .
        v.19   Tradidit se nobis superaddita lege,
               '     '    '         '      '      '
               _  .  . .  _  _    _ _  _   _ .  _ _  _
        v.20   inde modo latrant nobiscum rege deserti.
                '         '      '   '  '       '
                _ . _  .  _  _   _   _  _  .  . _ _
        v.21   Ceterum in illis si spem esse putatis,
                   '       '      '  '   '   '      '
               _   _ .  _  _ _    _  ._  _   _ .  . _ _
        v.22   in totum erratis, si Deum et fana colatis.
```

IVDAEIS.

```
               '        '     '   '       '      '
               _   . _  _  .  _   _ _  _  _ .  . _  _
I1_38   v.1    Improbi semper et dura cervice recalces,
                '     '   '   '        '       '    '
                _  _  _   _   _  _     _  _  _ _ _  . . _
        v.2    vinci vos non vultis : sic exheredes eritis.
                '      '           '    '     '  '
                _ .  _ .._  _   _  _ _  _  .  _  _  .
        v.3    Dixit Esaias incrassato corde vos esse.
               '        '       '    '       '      '
               _  . _   _ _     _   ._ _  _  _ .  _ _ _
        v.4    Aspicis legem, quam Moyses allisit iratus ;
               '  '     '       '    '     '       '
               .  _ _   . . _   . .  _  _  _ _   . _  _
        v.5    et idem Dominus dedit illi legem secundam.
                  '      '   '        '   '         '      '
               .  _  _   _   . ._     _   _   _  _  _ .  _ _  _
        v.6    In illa spem posuit, quam vos subsannatis erecti
                '  '     '     '  '       '        '
                _  . ._  _  _  _  . . _   _  _   _ _  _
        v.7    sic ideo digni non eritis regno caelesti.
```

ITEM IVDAEIS.

```
               '        '    '         '      '
               _   . .  ._   . _   . . _ _   ._  .
I1_39   v.1    Inspice Leam typum Synagogae fuisse,
                '     '     '         '   '        '       '
                _  _  _  _  . . _     _   _ _  _   _  _  . _ _
        v.2    tam infirmis oculis, quam Jacob in signo recepit ;
```

```
               '   '        '     '            '      '
               _   . _   _  _ _   _  _    _  . _ .  _ _  _
        v.3    et tamen servivit rursum pro minore dilecta,
                   '      '    '   '        '      '
                _   _._   _ _  _   . _  _   _ . _  _    _
        v.4    mysterium verum et typum ecclesiae nostrae.
                  '      '    '        '          '
               _  .. .   _ _  _  _   . _   _  _   _ _
        v.5    Intuite plene dictum Rebeccae de caelo,
               '     '     '        '       '        '
               _  .  . _   _  _  . ._  _    _  _  _ _  _
        v.6    unde simul mentes alienae Christo credatis.
                 '      '     '          '      '
                 _  .   . _  _   _   . . _ _  . _ .
        v.7    Deinde Thamar partum geminorum adite ;
                   '      '         '         '        '
               _  __   _  _   . .   _ _   _   _  .  _  _ _
        v.8    ad Cain intendite, primum terraeque cultorem,
               ' '         '       '            '       '
               .  . _   _  _  _    _  .  _  . . _ .  _  _  _
        v.9    et Abel pastorem, priscus immaculatus offertor
                        '      '  '       '        '
               _  _   . . ._   _  ._   _  _ .  _   _  .
        v.10   in sacrificio qui fuit mactatus a fratre.
                '  '        '         '       '        '
                _  _  _  _  . . .  _ ._ _     _  _   . _ _
        v.11   Sic ergo percipite juniores Christo probatos.
```

ITERVM IPSIS.

```
                   '       '       '  '    '    '        '
               _   _ . _   . . _   _  _    . .  _   .  . _  _
I1_40   v.1    Incredulus populus non est nisi vester, iniqui,
                '   '    '   '            '     '       '
                _   . _  _   . ._    .  . _ _   _ .   _ _  _
        v.2    tot locis et totiens reprobatus lege clamantum,
               '   '       '       '     '      '       '
               _  _   . .  _   .   _  .  _    _ _  . _  _  _
        v.3    et sabbata vestra spernit et tricensimas Altus
                '          '       '      '          '
                _  . . _   _ _ _ . _  _   _   _   _ _  .
        v.4    rescidit omnino universas vestras de lege,
               '   '        '         '    '         '
               _   _   _  . . .. . . _ .  _  _    _ _  .
        v.5    ut nec sacrificia faceretis illi praecepta,
                '        ' '      '           '       '
                _  . .   _  _ _   . . _  _    _  . _  _   _
        v.6    mittere qui dixit lapidem in scandalo vestro.
```

```
                 '     '   '   '       '      '       '       '
               . _  _ _    _   _   _   _    _ . . _   _   . . _   .
        v.7    Iniqua si quis vestrum non crediderit morte perisse,
                '   '     '      '          '      '
                _   . ..   _ _    _ _      . _ . . _   .
        v.8    pars alia legis clamat : "Videbitis inde
                   '         '     '       '  '         '
                _  _  _  _    _  _ _ _     .   _  _   _ _ _
        v.9    suspensam in ligno vitam ; nec illi credetis."
               '     '    '   '       '     '         '
               _  . ._    _ _ _     . _  .  _  .   _ _  _
        v.10   Ipse Deus vita est, pependit ipse pro nobis,
                '   '       '    '           '     '
                _   _  _  _ _ _  _  .  _  _  _ . ._   _
        v.11   sed vos indurato corde subsannatis eumdem.
```

DE ANTECHRISTI TEMPORE.

```
                '      '        '   '      '  '       '
                _ .  _.._       _   . .    _   _  . .  _  _
I1_41   v.1    Dixit Esaias : "Hic homo, qui commovet orbem
               '   '     '             '  '     '       '
               _    _ _  . .  _    _    _ __    _  .  _ _  _
        v.2    et reges totidem, sub quo fiet terra deserta."
                  '      '          '      '         '
                _ _ .    . ._     . _  . _  _  _   _  _ _
        v.3    Audite, quoniam propheta de illo praedixit ;
                '  '       '      '     '  '       '
                _  . . _   . . .  _ _  _   _ _   . _  _
        v.4    nil ego conposite dixi sed legem legendo.
                '    '       '        '         '       '
                _    _ . _   _  _   _ _ _   _  _  .  _ _ _
        v.5    Tum scilicet mundus finitur cum ille parebit
               '    '       '     '       '      '
               _    _  _  . _  _  _  .  _ _ . .  _  .
        v.6    et tres imperantes ipse devicerit orbe.
                    '      '     '         '       '
                _   .. .   _ _   . .  _ _  _  _  . _ _
        v.7    Cum fuerit autem Nero de inferno levatus,
                  '    '       '       '      '
                _ __   . ._    ._   _  _ .  _ _  _
        v.8    Helias veniet prius signare dilectos
                '    '      '     '     '     '    '
                _    _  _   _ _    . .  . _   _ .. _ _
        v.9    res quas ad finem regit et artatio tota.
                   '     '       '      '        '
               _   _  _  _  _    . . .  _  .  .  _  _
        v.10   In septem annis tremebit undique terra :
```

```
        ,   ,      ,        ,       ,    ,      ,
        _   . ._   _  .   _ __      ._   . .  . _ _
v.11   sed medium tempus Helias, m,dium Nero tenebit.
        ,    ,         ,            ,      ,
        _    . . _   . _  _  _  . . _  .  . _ _
v.12   Tunc Babylon meretrix incinefacta favilla ;
       ,           ,       ,          ,        ,
       _  . .   .. _ . _   _  _   _  _    .  . _ _
v.13   inde ad Hierusalem perget, victorque Latinus
        ,    ,       ,  ,    ,     ,        ,    ,       ,
        _    _ .     .  . _  _     _  _     _    _  .  _ _ _
v.14   tunc dicet : "Et ego sum Christus, quem semper oratis."
       ,    ,         ,     ,           ,      ,
       _    . _   _   _ _   _  _    _ . _ _  _ _  _
v.15   Et quidem conlaudant illum primitivi decepti ;
        ,     ,     ,      ,      ,              ,
        _  .  _  .  . _    . ._   _ _     _ .  .  _ _
v.16   multa signa facit quoniam cujus pseudopropheta.
           ,      ,    ,     ,         ,     ,
          _ _  _   _    _ _  _  _   .  _ .  . _ _
v.17   Praesertim, ut credant illi, loquetur imago ;
          ,         ,     ,        ,      ,
       _  . . _     . ..  _    _ . _ .  _ _ .
v.18   Omnipotens tribuit ut spiritalis eradat.
             ,           ,       ,      ,
        . . . . _ _     _  _ _  _  ._  _  __
v.19   Recapitulantes scripturas ex eo Judaei
          ,      ,            ,      ,      ,
       _  _ _    . . .  .  _  _  _   _ _  _ _ _
v.20   exclamant pariter ad Excelsum sese deceptos.
```

INSTRUCTIONES - LIBER SECUNDUS.

DE POPVLO ABSCONSO SANCTO OMNIPOTENTIS CHRISTI DEI VIVI.

```
                   ,     ,          ,     ,       ,
                _ . _ _   . . .  _   _  .  _  . _   _  _
I2_01   v.1    Desideret populus absconsus ultimus sanctus,  (VERSIFICATION RYTHMIQUE ?)
               ,    ,       ,       ,    ,       ,
               _    . _  _  _ .  _  _ _  . .  . _ _
        v.2    et quidem ignotus a nobis ubi moretur.
```

v.3 Per novem tribuum cum agant et dimidiam ipsi,
v.4 ommissae duae tribum haec sunt et dimidiam nobis.
v.5 Praecepitque Christus per legem vivere priscos.
v.6 Vivamus nunc omnes, novellae traditio legis,
v.7 lex ut ipsa docet ! Apertius indico vobis.
v.8 Obrelictae duae tribuum et dimidia : quare
v.9 ab istis dimidia tribuum ? Ut martyres essent,
v.10 bellum cum inferret electis suis in orbem,
v.11 seu certe sanctorum chorus prophetarum ad illam
v.12 consurgeret plebem, qui frenum inponeret illis,
v.13 obsceni quos equi trucidarunt calce remissa,
v.14 nec fuerit ad manus pacem aliquando tenere.
v.15 Semotae sunt istae tribuum, ut mysteria Christi
v.16 omnia per istas compleatur saeculo toto.
v.17 Sunt autem de scelere duorum fratrum enatae,
v.18 auspicio quorum facinus secutae fuere.
v.19 Non merito tales dispersi sunt ipsi cruenti ?

v.20 Conveniunt iterum propter mysteria castris.
v.21 Tunc autem properant compleri legis narrata.
v.22 Omnipotens Christus descendit ad suos electos,
v.23 obscurati nobis qui fuerunt tempore tanto,
v.24 milia tot facti ; illa est gens vera caelestis.
v.25 Non natus ante patrem moritur ibi, neque dolores
v.26 in suis corporibus sentiunt vel ulcera nata.
v.27 Pausantes in lecto suo mature recedunt
v.28 omnia complentes legis, ideoque tutantur.
v.29 Transire jubentur ad Dominum partibus istis,
v.30 exsiccat fluvium quibus sicut ante trajectis,
v.31 nec minus et Dominus ipse producit cum illis.
v.32 Transiit ad nostra, veniunt cum rege caeleste.
v.33 In quorum itinere quid dicam quod Deus educet ?
v.34 Subsidunt montes ante illos et fontes erumpunt :
v.35 caelestem populum gaudet creatura videre.
v.36 Hic tamen festinat matrem defendere captam.

v.37 Rex autem iniquus, qui obtinet, illum ut audit,
v.38 in partem Boreae refugit et colligit omnes.
v.39 Sed cum se inlidet exercitu Dei tyrannus,
v.40 terrore caelesti prosternuntur milites ejus,
v.41 ipse cum infando conprehenditur pseudopropheta ;
v.42 decreto Domini traduntur vivi gehennae.
v.43 Ex eo primores et duces servire jubentur.
v.44 Intrabunt tunc sancti ad antiquae ubera matris,
v.45 ut tandem et illi refrigerent, quos malus ille suasit,
v.46 in variis poenis cruciabat sibi credendos.
v.47 Ventum est ad finem : quo tollantur scandala mundo,
v.48 incipiet Dominus judicium dare per ignem.

DE SAECVLI ISTIVS FINE.

I2_ 02 v.1 Dat tuba caelo signum sublato leone
v.2 et fiunt desubito tenebrae cum caeli fragore.
v.3 Summittit oculos Dominus, ut terra tremescat,

```
           ,    ,      ,   ,      ,         ,
       _    _ .  . ._   .   _ ._  _  _   .  _  _
v.4    adclamat etiam, ut audiant omnes, in orbem :
       ,     ,   ,     ,         ,     ,      ,
       _  .  ._  . ._  _  . _    _  _  _  . .  _  _
v.5    ecce diu tacui sufferens tanto tempore vestra !
            ,      ,           ,      ,      ,
        _   _ _    . . _   _  _  _   _ _  . _  _
v.6    Conclamant pariter plangentes sero gementes,
           ,         ,      ,    ,      ,      ,
       . . _ _    _ _ _    _    . ._  . .  . _  _
v.7    ululatur, ploratur, nec spatium datur iniquis.
           ,      ,   ,      ,         ,       ,
        _  _  _   _   . ._  _ _   _  _  .   . _ _
v.8    Lactanti qnid faciet mater, cum ipsa crematur ?
            ,    ,      ,           ,      ,
       _    _  _ _  _     . . .  _  . _ .  . _  _
v.9    In flamma ignis Dominus indicabit iniquos :
        ,      ,     ,   ,     ,        ,  ,       ,
        _  _   _ _   _   _  .  _  _    .  _  _  _ _  _
v.10   justos autem non tanget ignis, sed immo delinget.
           ,      ,       ,   ,          ,       ,
        .  _ _  . _  _    _   _   _   _  _  ._  _ _
v.11   Sub uno morantur, sed pars in sententia flebit.
        ,     ,    ,      ,   ,      ,        ,
        _  .  . .  _  .   _   . . _  _ _   .  _  _
v.12   Tantus erit ardor, ut lapides ipsi liquescant,
           ,       ,      ,      ,    ,       ,
       _   _  . .  _ _   _  _   . .  _ .  _ _  _
v.13   in fulmine cogunt venti, furet ira caelestis,
       ,       ,      ,     ,           ,       ,
       _   _ _   .  . .   _  ..  _  . _ .  .  _  .
v.14   ut, quacumque fugit, impius occupetur ab igne ;
           ,      ,      ,   ,      ,    ,       ,
        _  . ._   _  _   _   . _   _    _ .  _  _  _
v.15   subpetium nullum tunc erit, nec nauticae puppes.
         ,     ,     ,      ,          ,     ,
         _  .  . _   _  _    . ..  _  _ .  .  _  _
v.16   Flamma tamen gentis media partitaque servans,
         ,      ,    ,   ,      ,       ,
       .  _  _   _  . _   . _    _  . .  _   _
v.17   in annis mille ut ferant corpora sanctis.
        ,  ,         ,      ,       ,         ,
        .  _  .  _   _  _   _  .  . _   _   _ _  _
v.18   Nam inde post annos mille gehennae traduntur,
       ,   ,       ,    ,         ,        ,
       _   .  . _  _ .  . _   _  _  _   . _  _
v.19   et fabrica cujus erant cum ipsa cremantur.
```

DE RESVRRECTIONE PRIMA.

I2_ 03 v.1 De caelo descendit civitas in anastase prima.
v.2 Et quid referamus de fabrica tanta caeleste ?
v.3 Resurgimus illi, qui fuimus illi devoti,
v.4 et incorrupti erint jam tunc sine morte viventes,
v.5 sed nec dolor ullus nec gemitus erit in illa.
v.6 Venturi sunt illi quoque, sub Antechristo qui vincunt
v.7 robusta martyria, et ipsi toto tempore vivunt
v.8 recipiuntque bona, quoniam mala passi fuere,
v.9 et generant ipsi per annos mille nubentes.
v.10 Comparantur ibi tota vectigalia terrae,
v.11 terra quia nimium fundit sine fine novata.
v.12 Inibi non pluvia, non frigus in aurea castra,
v.13 obsidiae nullae, sicut nunc, neque rapinae.
v.14 Nec lucernae lumen desiderat civitas illa :
v.15 ex auctore suo lucet, nec nox ibi paret.
v.16 Per duodecim milia stadia lata, longa, sic alta ;

v.17 radicem in terra, sed caput cum caelo peraequat ;
v.18 in urbem pro foribus aut sol aut luna lucebit.
v.19 Malus in angore saeptus propter justos alendos.
v.20 Ab annis autem mille Deus omnia portat.

DE DIE IVDICII.

I2_ 04 v.1 De die judicii propter incredulos addo :
v.2 emissus iterum Dei dominabitur ignis ;
v.3 dat gemitum terra rerum tunc in ultima fine,
v.4 in terra gentes ut tunc incredulae cunctae ;
v.5 et tamen evitat sanctorum castra suorum.
v.6 In una flamma convertitur tota natura,
v.7 uritur ab imis terra montesque liquescunt,
v.8 de mare nil remanet, vincetur ab igne potente,
v.9 interit hoc caelum et ista terra mutatur.
v.10 Componitur alia novitas caeli, terrae perennis.
v.11 Inde qui mereunt mittuntur in morte secunda,

```
                  ,      ,         ,       ,       ,
               _  . ..   _ _   . . _ . _   _  _  . _  _
        v.12   interius autem habitaculis justi locantur.
```

CATECVMINIS.

```
                   ,           ,         ,       ,    ,
                 _ _  _  _     _  _  _ . _  _  _ _ _  _  _
I2_ 05  v.1    Credentes in Christo derelictis idolis omnes
                  ,      ,      ,          ,     ,
               _  . ._   _ _    _  _   . _ _ ..  _   _
        v.2    admoneo paucis propter salutaria vestra.
                   ,        ,          ,     ,    ,    ,
                _  . . _    _ _   .  _  _ _  _   .  . _ _
        v.3    Temporibus primis per errorem si qua gerebas,
                   ,    ,       ,     ,  ,        ,
               _ . _ .  . _     _  _  _  _   .  . _   .
        v.4    erogatus enim Christo tu cuncta relinque,
                ,      ,    ,     ,     ,     ,       ,
                _   .  ._   _  _  _  .  . _   _ .    . _ _
        v.5    cumque Deum nosti, esto bonus tiro, probatus,
                    ,      ,     ,        ,       ,
                _  . ._   .  . _   _ _   _  _ .  .  _  _
        v.6    virgineusque pudor tecum versetur in Agno.
                ,    ,      ,         ,   ,   ,     ,
                _   . _  _  . . _    . . _   _   _ _  _  .  _  .
        v.7    Mens bonis invigilet : cave ut non delinquas in ante ;
                    ,     ,        ,     ,      ,
               _   _  _  _   . .  . . _ ..  _ .  _ _  _
        v.8    in baptismo tibi genitalia sola donantur.
                ,   ,   ,   ,          ,         ,     ,
                _   _   _   _  _    . _ _ . _     _ _  . _ _
        v.9    Nam si quis peccans catecuminus, poena notatur ;
                  ,     ,     ,      ,   ,        ,       ,
               _  _  .  _  _  _ _    _   _    . .  _  .  . _ _
        v.10   insignis illa vivas, sed non sine damna moraris.
                ,     ,       ,        ,      ,    ,  ,
                _  .  . _      . ..  _  _ .  _ _ _  _  _  _
        v.11   Summa tibi : gravia peccata devita tu semper.
```

FIDELIBVS.

```
                  ,       ,       ,      , ,     ,
                . _ _  _   . ._    _  _   _ . ..  _  _
I2_ 06  v.1    Fideles admoneo, fratres ne odia tollant :
```

```
               '         '      '         '        '
               _  ..  _  . . .  . ..  . . _  .  .  _  _
        v.2    impia martyribus odia reputantur in ignem ;
                    '      '       '    '       '      '
                _   .. _   _  _    _ .  _    _  _  ..  _ _
        v.3    destruitur martyr, cujus est confessio talis,
                   '    '     '   '        '      '
               _  ._ _  . _   _   _   . .  _ _  . _ _
        v.4    expiari malum nec sanguine fuso docetur.
                '    '     '     '   '      '       '
                _  . _  _  . .   _   _  _   _ _   _ _ .
        v.5    Lex iniquo datur, ut possit sese frenare ;
               '     '     '       '      '      '   '
               _  .  _ _   _ _   . _ .  . . . .  _   _
        v.6    inde lotus debes cavere similiter et tu.
                '   '   '        '  '      '        '
                _   ._  _  _     _  _ _    _  _   _ _  _
        v.7    Bis Deo peccas, qui lites fratri protendis.
               '     '     '         '      '     '
               _  .  _  _  . ._   _  _ _    _  .  _  _
        v.8    Unde non effugies peccatum prisce sectans.
                '    '   '      '       '       '     '
                . .  _   _ _    _   _   . . _   _ ..  _  _
        v.9    Semel es lotus, numquid poteris denuo mergi ?
```

FIDELES CAVETE MALVM.

```
                   '      '       '      '     '      '
                _  _  _   . .  _  _   _  _ _   _  ._  _  _
I2_ 07  v.1    Falluntur volucres et silvarum bestei viscis :
                '          '        '    '    '     '
                . _  _  _  _  _     . .  _    . ._  _  _
        v.2    jocis incantantur, quibus est ratio mentis,
                        '        '    '  '        '
                _ . ._  _   .    .  _ .  _  _  .  _  _
        v.3    decipiunturque stropha ut esca sequentes,
               '     '    '     '        '   '      '
               _   _ _ .  . _   _  ._    _   _ .  . _  _
        v.4    et vitare malum nesciunt nec lege tenentur.
                '   '      '   '   '       '    '       '
                _   . . _  . _ _   _   _   _ .  _  _  . _  _
        v.5    Lex homini data est et doctrina vitae legenda,
                    '       '     '   '      '       '
               _    _  . _  _ .   _   _  _   _ . .   _ _
        v.6    ex qua recordatur, ut possit vivere caute,
                '    '     '      '     '   '      '     '  '
                ._   .  .  . _    _  .  _   _ . .  ..    _  _
        v.7    sui quoque locum, mortis et deroget ea quae sunt.
```

v.8 Condemnat se ipsum graviter qui regi delinquet :
v.9 aut ferro ligatus aut de suo gradu dejectus
v.10 vel vita privatus perdit, quod frui deberet.
v.11 Exemplo moniti graviter peccare nolite,
v.12 translati lavacro magis caritatem habete,
v.13 et escam muscipuli, ubi mors est, longe vitate.
v.14 Multa sunt martyria, quae sunt sine sanguine fuso.
v.15 Alienum non cupire, velle martyrii habere,
v.16 linguam refrenare, humilem te reddere debes,
v.17 vim ultro non facere nec factam reddere contra,
v.18 mens patiens fueris : intellege martyrem esse.

PAENITENTIBVS.

I2_ 08 v.1 Paenitens es factus : noctibus diebusque precare,
v.2 attamen a matre noli discedere longe
v.3 et tibi misericors poterit Altissimus esse,
v.4 non fiet in vacuum confusio culpae proinde,

```
                     '    '   '         '        '
                _   .__   ._  _  _  . . _  _  _  _ .
v.5             in reatu tuo sorde manifesta deflere,
                 '  '  '      '    '           '         '
                 _ _  _   .   ._   _  _    . . _   . .   _ .
v.6             tu si vulnus habes altum, medicumque require,
                '   '         '     '       '   '       '
                _   . .  _    _ _   . . _   ..  _  .  _ _ .
v.7             et tamen in poenis poteris tua damna lenire.
                 '        '    '    '     '     '      '
                 _   .  ._.    . _  _ _   _ _   _ _  . _  .
v.8             Namque fatebor enim unum me ex vobis adesse
                      '      '    '         '      '
                 _  _ _   .  ._   _  _   _  _  .  ._  _
v.9             terroremque diu quondam sensisse ruinae.
                   '        '          '      '     '
                _  _  _  _  . ._  _  . _ _    _ ..   _ .
v.10            Idcirco commoneo vulneratos cautius ire,
                 '       '        '       '       '
                 _  _    . _    _ _ . _   _  . .  _   _
v.11            barbam, comam foedare in pulvere terrae
                       '     '     '   '      '        '
                 . _ _ .  .  _  _  _   . . .  _  _  _  _ .
v.12            volutareque saccis et petere summo de Rege,
                      '    '     '  '      '         '
                 _  . _ .  . _   _  . ._   _  .  _   _ .
v.13            subvenire tibi, ne pereas forte de plebe.
```

QVI APOSTATA VERVNT DEO.

```
                  '     '      '     '       '  '        '
                  _  .  _  _   _ _   . . .   _  _  . .   _  _
I2_ 09  v.1     Quando bellum autem geritur aut inrigat hostis,
                 '       '   '       '     '     '         '
                 _  . .   _  . . .   _   . _ .   _  .   .  _.
v.2             vincere qui poterit aut latere, magna tropaea,
                   '     '    '       '  '      '        '
                _  _ _   _ _  . _     _  .. _   _  .  .  _  _
v.3             infelix autem erit, qui fuerit captus ab illis.
                  '     '   '      '   '       '  '        '
                _ _  .  _   . ._   _  _  _     _  _  _  _  _ .
v.4             Amittit et patriam et regem, cui digne provenit,
                    '        '       '  '      '         '
                 _  _ .   _  . ._    _  _ ._   .  .   _  _ _
v.5             pugnare pro patria qui noluit neque pro vita.
                  '       '       '  '        '       '
                . _  .  _ .._    _  _ .  _   _  . _  _ .
v.6             Obisse debuerat quam ire sub barbaro rege,
```

v.7 servitiumque poterat hostibus sine lege deferre.
v.8 Tu si proeliando moreris pro terra, vicisti !
v.9 At si manus dederis, incolumem, lege peristi.
v.10 Transfluviat hostis, tu sub latebra reconde,
v.11 aut si intrare potest, si et cessare necesse.
v.12 Undique te redde tutum, tuos quoque : vicisti !
v.13 Et vigilanter age, ne quis incurrat in illa.
v.14 Rex infamis erit, si quis se propalat hosti.
v.15 Vincere qui nescit et occurrit tradere sese,
v.16 nec sibi nec patriae laudem remisit ineptus ;
v.17 tunc vivere voluit, cum ipsa vita peribit.
v.18 Deinde si refugiat inops aut profanus ab hoste,
v.19 aeramen ut sonans, facti vel ut aspides surdi,
v.20 orare satis debet vel se condere talis.

DE INFANTIBVS.

I2_ 10 v.1 De bellum hostis subito ubi venit inundans,

```
       '    '     '   '        '   '            '      '
       _    ._    _   . . _     _  _  . _  _  . _  .  ._   _
v.2    et prius quam fugerent, et parvulos occupavit inertes,
               '     '    '  '     '     '       '
       _   . . _  .  ._   _  _     . _  _  _  . _  _
v.3    inproperandum eis non est, licet capti videntur.
        '    '       '           '     '       '
        _    . _  _  _ _  _   _ _  .  _  .  . _  _
v.4    Nec quidem excuso : ob delicta forte parentum
         '       '      '     '     '      '
        ._ .   _ . . _  . ._  ._    _ . .  _  _
v.5    fuere promeriti, ideo Deus tradidit illos.
       '         '      '          '      '
       _  . .  . _  _   _  .   .   _ _  . _  _
v.6    Attamen adultos hortor, in aula recurrant
              '       '    '     '    '        '
        _  _  _   .   . _  _ ..  . _  _  _  _  _   .
v.7    nascanturque quasi denuo suae matri de ventre.
          '       '      '          '        '
        _  . . _  _  _   . ._   _  _   .   ._  _
v.8    Terribilem gentem fugient semperque cruentam,
       '          '          '    '      '
       _  ._  _  . . _    . _ _  _ _  _ _  _
v.9    impiam, indocilem, ferina vita viventem ;
        '     '    '          '      '       '
        _  _  . _  . ._  _   .. _   _  .  . _  _
v.10   bellum enim alium cum fuerit forte gerendum,
        '        '  '        '   '     '    '      '
        _  . .   _   . . .     _   _  _  _    _ .  . _ _
v.11   vincere qui poterit, aut certe jam scire cavere
```

DESERTORES.

```
               '    '     '      '  '      '
        _ _  _ _  . _   . . .  _  _ _  _ _  _
I2_ 11  v.1    Desertores enim genere non uno dicuntur :
       '   '      '      '         '       '
       _   . ._  _  _   . ..  _   _  .  _ _ _
v.2    est alius nequam, alius in parte secedit,
        '   '       '       '     '      '
        _   . .  _  _  .  _ . ..  _ .  _ _  _
v.3    sed tamen utroque judicia vera decernunt.
       '         '       '     '      '      '
       _  .  _ . _ _     _  _  _ _    _ . _  _ _
v.4    Ecce militatur Christo sicut Caesari paret.
          '      '      '     '     '       '
        . . ._   _ _   . .   _  _ _  _    ._  _
v.5    Refugium Regis pete, si delictor fuisti ;
```

```
                ' '         '          '    '       '
                _ _ _   _  _  _     _   _ . _  _  . _ .
        v.6    tu illam implora, prostratus illi fatere :
               '         '      '     '   '  '      '
               _  ..  _  _ _    _ _   _   .  _  ..  _   _
        v.7    omnia concedet, cujus sunt et omnia nostra.
                  '       '         '      '      '
                . . . _   _   _  _  . ._   . _  _ _   _
        v.8    Repositus castris ulterius cave delinquas.
                  '    '    '   '             '     '
               _  _ .  _ _  ._  _ _   _   _  _.  .  _ _
        v.9    Errare noli diu miles per spelaea ferarum.
                ' '   '            '      '       '        '
                _   . .  _    _  _ .  _ _  . .  _  _  _ _   _
        v.10   Sit tibi post peccare desistere gestum immensum.


                      MILITIBVS CHRISTI.

                  '      '         '         '      '
                _ . . _  _ _   _   . . _     _ _  . _ _
I2_ 12  v.1    Militiae nomen cum dederis, freno teneris.
               '       '   '         '      '       '
               _  . .  _   _  _    _ _  .   _  . .  _  _
        v.2    Incipe tunc ergo : dimitte pristina gesta,
                  '      '      '      '    '       '
                _ . ._   _ _    . ._   _ .  _  . .  _  _
        v.3    luxurias vita, quoniam labor imminet armis ;
                  '     '    '        '      '
               _  . ._  _ .  _  _  _  _ .  _ _  _
        v.4    imperio Regis omni virtute parendum,
                '           '    '  '      '        '
                _ . .   _   _ .  _  _   _  _  . .   _ _
        v.5    tempora postrema si vis pertingere laeta.
               '     '     '     '         '       '
               _  .  . _   _ _   _  .  _   _  .   ._  _
        v.6    Illa bonus miles semper exspecta fruenda,
                    '    '    '       '        '    '
                 _  _ .  _ _  . _   _ . ._  _  _ _  _  .
        v.7    blandire noli tibi, desidias omnino mitte ;
               '   '       '         '       '     '
               _   ._    _ . . _  _  _ ._    _  _  _  _  .
        v.8    ut tuo praeposito cottidie praesto sis ante,
                   '      '          '     '       '
                _  . . .  _  _   _ _ _ _   _  .  . _ .
        v.9    sollicitus esto, matutinus signa revise.
                    '       '        '     '        '
                _   _ . _   _  _   . _ ..  _  .   . _   _
        v.10   Cum videris bellum, agonia summe propinquus ;
```

v.11 haec gloria Regis, militem videre paratum.
v.12 Rex adest optato ; propter spem dimicat vestram ;
v.13 ille parat dona, ille pro victoria laetus
v.14 suscipit et proprium satellem dedicat esse.
v.15 Tu tibi praeterea in datis parcere noli,
v.16 impiger esto magis, ut reddat famam pro morte.

DE REFVGIS.

I2_ 13 v.1 Damnatorum animae merito se ipsae secernunt ;
v.2 ex hoc protegenti iterum ad sua recurrunt.
v.3 Radix Chananaea, maledictum semen, erumpit
v.4 et in servili gente sub barbaro rege refugit,
v.5 flamma quos aeterna torquebit die decreto.
v.6 Vult vagus errare sine disciplina profanus,
v.7 grassari per fauces ferarum lege solutus.
v.8 Isti ergo tales, quos nulla poena coegit,
v.9 si cedere nolunt ab idolis, respui debent.

DE LOLII SEMINE.

```
                   '      '      '   '          '     '
                _  _ . .  . ._   _   _   .  _   _ ._  _  _
I2_ 14  v.1    De semine lolii qui stant in ecclesia mixti,
                   '        '       '          '         '
               _   _ _   _  . . _   _  _   _ . _  .  _   _  _
        v.2    expletis temporibus messis separantur a fructu.
                '     '    '       '   '   '       '      '
                . ._  _    _ _     _   _   _ . _   . . .  _  _
        v.3    Lolium est natum, quod non miserat dominus agri ;
               '     '        '         '      '      '
               _  .  . ._  _  . . .  _  _  _   _ . .  _  _
        v.4    omne lolium agricola collectum separat illud.
                '  '     '    '       '  '       '       '
                _  . _   _ _  _       _  _ . _   . _  .  _  _
        v.5    Lex ager nobis est : qui fecerit bonum in illa,
               '     '       '       '      '       '
               _  _  . .  .  _ _     _  _   . ._    _ _
        v.6    ipsam utique nobis praestat requiem veram
               '         '       '   '     '        '
               _  .  . . _ _     _   . ._  _  .   . _ _
        v.7    Ipse Dominator ; nam lolium igne crematur.
                ' '       '       '         '      '
                _ _  .  . _  _    . ._   .  _ _  . _  _
        v.8    Si ergo putastis quoniam sub uno morantur,
                  '        '             '     '  '       '
               _  _ _      . . _     _  ._ _   _  _  .  _ _  _
        v.9    erratis : sterilis Christianos vos esse designo.
                    '     '   '            '       '
                . . _  .  ..  _  _   . .   _  _  _ _  _
        v.10   Maledicta fuit arbor sine fructu ficulna
                   '     '      '    '      '     '
               _   _  _  . . _  _    . _  _ _ ._  _  _
        v.11   in verbo Domini, et statim exaruit illa.
                '  '       '        '   '     '      '
                _  . . _   . . _    _   _ _   _ _  . _ _
        v.12   Non operas facitis, non donum gazo paratis :
               '   '        '    '         '      '
               _   _    _ . _ _  . . _   . _ .  . _ _
        v.13   et sic promereri Dominum putatis inanes ?
```

DISSIMULATORI.

```
                   '       '     '         '     '
                _  . . _   _ _   _  _    _ _ ._  _ _
I2_ 15  v.1    Dissimulas legem tanto praeconio latam,
                   '        '         '     '       '
               _   . _    _ _  _    _ _  .  _ .   _ _  _
        v.2    in tuba praesentem caeleste voce clamantem,
                '      '    '     '          '        '
                _   .  _ .  _  _  _ _   _  _ _  .  .  _  _
        v.3    si propheta tantum unus declamasset in orbem,
                   '      '       '      '   '         '
                _  . . .  . .  .  . . _  _   _  .   .  _  _
        v.4    sufficeret utique Domini vox missa, per illum.
                   '        '       '      '   '          '
               _   _    . _ _ _   . _ . .  _   . . _   _ _  _
        v.5    In tot profatorum volumina vox Domini proclamat ;
                  '    '         '       '         '
                . . ..  _  _   _ _  .  . _   .  _  _  .
        v.6    malitia nullus dimittit itemque de corde.
                '   '      '   '     '       '        '
                _   . .  . _ . _     _ . _   _ . .    _ _
        v.7    Vis bona videre et fraudibus vivere quaeris.
                '  '     '  '        '      '       '
                _  _  .  _  _  _   _ _  _   _  _  . _ .
        v.8    Lex ipsa cur ergo processit tanto labore ?
                 '       '         '   '   '  '     '
               . _ . _   . . _  _  _ . _   _  _ ._  _   _
        v.9    Abuteris Domini mandata et te filium inquis ;
                '  ' '     '            '    '       '
                _  _ _  .  . _    . .   _ _  . _ .   _   _
        v.10   tu si talis eris, sine causa fideris, inquam.
                  '        '       '     '    '     '
               _  . . _    _ _     _ _   . .  _ ._  _  .
        v.11   Omnipotens mites quaerit sibi filios esse,
                '       '     '        '     '      '
                _  _    _  .  . _    _ _ _   _ _  _ _  _
        v.12   rectos, corde bonos, devotos legi divinae,
                  '     '     '    '    '      '
               _  _ _   _ _   _    _ .  . _ _ _   _
        v.13   immites autem jam scitis ubi demersit.
```

SAECVLARIA IN TOTVM FVGIENDA.

```
                '   '        '      '      '       '      '
                _   _ _   _ _  _    _  _   _  _    _ . .  _   _
I2_ 16  v.1    Si quidam doctores, dum exspectant munera vestra
```

'   '   '   '   '   '
_   . _   _ _ _   _ _ _   _ . . _ _
v.2   aut timent personas, laxantes singula vobis,
' '   '   '   '   '   '   '
. . . _   . ._   _   _ _   _ . . _ _
v.3   et ego non doceo, sed cogor dicere verum.
'   '   '   '   '
_   . _ . . _ _ . _   _ _ . . _ _
v.4   Cum caterva Mali pergis ad spectacula vana,
'   '   '   '   '
. . . . _   . _ . _   _ . . _ _
v.5   ubi Satana fragoribus comparat astus.
'   '   '   '   '
. _ . _   _ _   . .   _ _   .   . _ _
v.6   Licere persuades tibi, quodcumque placebit.
'   '   '   '   '
_ _ . _   _ _ _   _ ._   _ . _ _ _
v.7   Altissimi prolis cum filiis Zabuli mixta
'   '   '   '   '   '
_ . . . _   _   _ . _ ._ _   ._ .
v.8   respicere nunc vis, cui renuntiasti, priora ;
'   '   '   '   '   '
. _ _   _ _ . . . _   _   _ . . _ _
v.9   in ipsis versaris iterum : qui proderit Unus ?
'   '   '   '   '   '   '
_   _   _ _   _ . . _   _   _ .   . _ _
v.10   Aut si pro languore datum quod, stulte, profanas

CHRISTIANVM TALEM ESSE.

'   '   '   '   '
_   . . _   . . _   . . _ . . . _ _
I2_ 17 v.1   Cum Dominus dicat in gemitum edere panem,
' '   '   '   '   ' '   '   '
_ _   _   _   . _   _ . _   _ . .   _ _
v.2   hic ut quid nunc agis, qui cupis vivere laetus ?
'   '   '   '   '
_ _   . .   _ _   _ _ ._   _ _ _ _ _
v.3   Rescindere quaeris sententiam Summi demissam
'   '   '   '   '
_   _ . _ _   . _   _ _   _ _ . . _ _
v.4   in protoplasto vide frenum procedere legis.
' '   '   '   '   '
_   .. _   . . _   _   _ _ . _ . . _ _
v.5   Si Deus omnipotens cum sudore vivere jussit,
'   '   '   '   ' '   ' '
_   _ _ _ _ .   _ . _ _   . . _ _
v.6   tu qui jocundaris, ergo jam exter es illi.

v.7 Indignatum ait Dominum scriptura Judaeis :
v.8 ab esca refecti surrexerunt ludere fili.
v.9 Nunc ergo cur illos persequimur sponte profectos ?
v.10 Unde perierunt illi, nos cavere debemus.
v.11 Maxima pars vestra luxuriis dedita paret.
v.12 Transgrederis legem, cum te facis musicis inter.
v.13 Apostolus clamat, clamat immo Deus per illum :
v.14 "Licentia vestra vos, inquit in ipsa, deperdit".
v.15 Esto ergo talis, qualem vult esse te Christus :
v.16 mitis et in illo hilaris, nam saeculo tristis.
v.17 Excurre, labora, suda, cum tristitia pugna ;
v.18 spes cum labore venit, et victoriae palma donatur.
v.19 Si refrigerare cupis animam, ad martyris i !
v.20 Exspecta requiem futurorum transitu mortis.

MATRONIS ECCLESIAE DEI VIVI.

I2_ 18 v.1 Matrona vis esse Christiana ut saeculi discens :

v.2 auro te circumdas aut serica veste, pudica,

v.3 terrorem legis ex auribus vento remittis,

v.4 res vanas adfectas cuncta de Zabuli pompa,

v.5 ornas et ad speclum cincinnos fronte reflexos,

v.6 nec non et inducis malis medicamina falsa,

v.7 in oculis puris stibium perverso decore,

v.8 seu crines tingis, ut sint toto tempore nigri.

v.9 Est Deus inspector, penetrat qui singula corda.

v.10 Ceterum pudicis ista necessaria non sunt.

v.11 Casto ac pudico sensu pertundite pectus ;

v.12 lex Dei testatur tales abscedere lege.

v.13 Ex corde qui credit femina marito probata

v.14 sufficiat esse non cultibus sed bona mente.

v.15 Induite vestes quas oportet, frigus ut ostent

v.16 aut nimium solis, tantum ut pudico proberis,

v.17 et in plebe Dei facultatis dona demonstres.

v.18 Dat tibi momentum matrona clarissima quondam

v.19 exanimata jacens precibus viduarum erecta.

v.20 In dando promeruit, non comtibus, inde levari.

v.21 Vos, matronae bonae, vanitatis fugite decorem :

v.22 incestas in feminas congruit cultura lupana.

v.23 Vincite malignum, pudicae feminae Christi,

v.24 in dando divitias vestras ostendite totas.

ITEM IPSIS.

I2_ 19 v.1 Audi tu vocem, quae vis Christiana manere,

v.2 beatus Paulus qualiter rogare praecepit.

v.3 Caeliloquax autem Esaias doctor et auctor

v.4 detestatur enim caritatem mundi sequentes :

v.5 "Exaltatae, inquit, ceciderunt filiae Sion".

v.6 Fas in Deo non est Christianam coli fidelem.

v.7 Gentili more quaeris procedere Dei sancta ?

v.8 Has Dei praecones damnant in lege clamantes

v.9 injustas esse feminas, quae se taliter ornant.

v.10 Capillos inficitis, oculos nigrore linitis,
v.11 lunatis comulas gradulatim fronte depinctas,
v.12 malam medicatis quodam superducto rubore,
v.13 nec non et inaures gravissimo pondere pendent,
v.14 obruitis collum margaritis, gemmis et auro,
v.15 Palmas Deo dignas praesagio malo ligatis.
v.16 Quid memorem vestes aut totam Zabuli pompam ?
v.17 Respuitis legem, mavultis mundo placere,
v.18 saltatis in domibus, pro psalmis cantatis amores.
v.19 Tu licet sis casta, non te purgat sinistra sequendo :
v.20 Vos ideo tales Christus cum gentibus aequat.
v.21 Xancta Dei mulier divitias corde demonstrat.
v.22 Ymnificato choro placitoque Christo servite ;
v.23 Zelantes favore Christo offerte odorem.

IN ECCLESIA OMNI POPVLO DEI.

I2_ 20 v.1 Justus ego non sum, fratres, de cloaca levatus,

v.2 nec me supertollo, sed doleo vestri, qui cerno
v.3 ex tanto populo nullum in agone coronari.
v.4 Certe si non ipse pugnat, vel suggerat illis.
v.5 Cladem objurgate, ovantes officite luxu !
v.6 Laborat frater adversante mundo sub armis,
v.7 et fretus opibus nec pugnas nec pugnanti resistis ?
v.8 Stulte, non intendis unum bellare pro multis ?
v.9 In talem pendit ecclesia tota, si vincat.
v.10 Abstinere vides fratrem et pugnare cum hoste.
v.11 Optas tu in castris pacem, foras ille repugnat.
v.12 Misericors esto, at sis ante omnia salvus.
v.13 Nec intuis Dominum praeconio tanto clamantem,
v.14 inimicis etiam qui jubet alimenta praebere ?
v.15 Prandia ob ea prospice diurna, quae semper
v.16 omnibus omnino diebus cum pauperis sumpsit.
v.17 Pascere tu quaeris, stulte, qui te denuo pascat ;
v.18 vis ille mihi paret, qui compari proponit.

v.19 Laute cibatum distenso ventre declamas,
v.20 oppressus inopiam frater est juxta tabescens.
v.21 Die Dominica quid dicis ? Si non ante vocavit,
v.22 ex sorte deturba pauperem, quem ad prandium ducas.
v.23 In talibus spes est vestra de vestro refectis.

MARTYRIVM VOLENTI.

I2_ 21 v.1 Martyrium, fili, quoniam desideras, audi.
v.2 Abel qualis erat, esto, aut qualis Isaac ipse magis ;
v.3 rectamque delegit Stephanus sibi viam in iter.
v.4 Tu quidem quod optas, res est felicibus apta.
v.5 Vincere prius malum benefactis recte vivendo.
v.6 Rex illa tuus cum viderit, esto securus.
v.7 Ipsius est tempus et nos in utrumque gerentes ;
v.8 ut si bellum adest, in pace martyres ibunt ?
v.9 Multi quidem errant dicentes : "Sanguine nostro
v.10 vincimus iniquum" ; quem manente vincere nolunt.

v.11 Obsidiando perit et ideo sentit Iniquus,
v.12 legitimus autem non sentit poenas ad actus ;
v.13 ejula zeloque zelando pectus pugnis pertunde.
v.14 Nunc si benefactis vinces, eris martyr in illo ;
v.15 tu ergo qui quaeris martyrium tollere verbo,
v.16 in pace te vesti bonis et esto securus.

BELLVM COTTIDIANVM.

I2_ 22 v.1 Belligerare cupis, stulte, quasi bella quiescunt !
v.2 Ex protoplasto die pugnatur in fine nobis.
v.3 Libido praecipitat : bellum est, tu pugna cum illo.
v.4 Luxuria suadet : abutere, bellum vicisti.
v.5 Vino copioso parce, ne per illum aberres ;
v.6 maledicti retinete linguam, unde Deum adoras ;
v.7 compescete furiam, pacificum redde te cunctis ;
v.8 oppressos miseriis deprimere cave minores ;
v.9 terrorem adcommoda tantum et noli nocere ;

v.10 tramite vos recto ducite sinceri per saeclum ;
v.11 in tuis divitiis commune te redde pusillis ;
v.12 de labore tuo dona, nudum vesti : sic vincis.
v.13 Insidias nullo facias qui Deo deservis :
v.14 aspice principium, unde perit invidus hostis.
v.15 Non sum ego doctor, sed lex docet ipsa clamando.
v.16 Verba geris tanta vana, qui sub uno momento
v.17 martyrium quaeris otiosus tollere Christo.

DE ZELO CONCVPISCENCIAE.

I2_ 23 v.1 Dum cupis, inde peris, dum ardes proximi zelo ; (
v.2 exstinguis te ipsum, quando te incendis abactus.
v.3 Zelaris alium, invide, de malo lucrantem,
v.4 et te parem concupis fieri pecuniae tantae.
v.5 Lex sic non aspicitur : dum illam incumbere quaeris,
v.6 omnia suspensus vivis in ardore lucrorum ;
v.7 cumque reus tibi sis ipsum te judice damnans,

```
                   '   '       '          '       '
               . . _ _  . ._  _   _   . ._ .  . _ _
        v.8    oculorum acies numquam satiatur avara.
                '   '     '   '     '   '         '      '   '
                _   _  .  _   . ._   _  _  . _     _ .  . _ . _
        v.9    Nunc ergo sic redeas et cogites : vana cupido est
                   '      '          '      '      '
                _  . . .  . ._  _    . . _  _ .  . _  _
        v.10   congerere nimium suffragili vita moranti.
               '     '     '         '      '    '       '
               _  .  ._   _ _       _  .   _    _  .  . _ _
        v.11   Unde Deus clamat : "Stulte, hanc nocte vocaris ! "
                    '    '    '       '    '     '       '
                _   _ .  _ .  ._     _ .  . _   _  .  . _  .
        v.12   Postrema hora ruit : "Cujus erint ista talenta ? "
                      '   '        '     '       '
               _   _  _ _ _  _  _  _  .  _  .  _ _  _
        v.13   In suprema ardes injusta lucra conando,
                '            '           '     '      '
                _  . .   _   . . .  _ _  _  .  _  . ._  _
        v.14   suggeret cum Dominus unicuique victa diurna.
                   '       '      '  '    '        '
                _  _  .  . __     _  . _  _ . .    _ .
        v.15   Congestet alius : tu bono vivere quaere,
               '   '   '   '      '     '    '      '
               _   ._  _   _  _   . _   . .  _  ..  _  _
        v.16   et Dei cur censens agis super omnia victor ;
                '  '     '   '   '       '    '    '
                .  . _   _ _ _   _ _   . _ .  _ _  _  _
        v.17   nec enim dico ut te in timore te immittas,
                        '   '   '              '      '
                _    _  ._  ._  . . _   . .    _ .  _ _  _
        v.18   cum pro die tuo vigilas sine fraude vivendo.
                  '     '    '     '      '        '      '
               .  _  _  . .  . .   _  .   _ .  _   _ . .  _  _
        v.19   In esca perit avis aut inhaeret inprovida visco.
                     '   '         '       '       '
               _  _  _ .  . _  _   . . _   _  _  . _  _
        v.20   Arbitrare tibi simpliciter valde cavendum.
                  '    '       '     '   '       '
               _  _ _   . ._  _ _   _   _  . .  _  _
        v.21   Excedant alii, finem tu prospice semper.
```

QVI DE MALO DONANT.

```
                 '   '  '     '        '    '         '
                 _   _  . _   _  .  . ._ _  _  . .    _  _
I2_ 24  v.1    Quid te bonum fingis alieno vulnere, nequor ?
```

v.2 Unde tu largiris, alter cottidie plorat.
v.3 Ista tu discredis Dominum videre ? Doceris :
v.4 "Dona iniquorum non probat Altissimus", inquit.
v.5 Erumpis miseris, dum fuerit locus adeptus.
v.6 Munera dat alter, ut alterum reddat inanem,
v.7 aut si fenerasti duplicem centesima nummum,
v.8 largiri vis inde, ut te quasi malum depurges :
v.9 Omnipotens tales operas omnino recusat.
v.10 Donas tu de lacrimis candidatus ; ille nigratus
v.11 oppressus usuris deplorat factus egenus.
v.12 Bellum in absconsum geritur sub pace quod ipsud
v.13 de omnibus vobis vix unus caute se gessit.
v.14 O malo nutriri in occisione praedicti !
v.15 Laudatis pacem subdolam et vobis iniquam.
v.16 Alterius facti milites, non Christi, peristis.

DE PACE SUBOLA.

I2_ 25 v.1 Dispositum tempus vehit nostris pacem in orbe
v.2 et ruinam simul blandiente saeculo primis.
v.3 Praecipitis populo, quem ipsi in schisma misistis :
v.4 aut facite legem civitatis aut exite de illa.
v.5 Conspicitis stipulam cohaerentem in oculis nostris,
v.6 et vestris in oculis non vultis cernere trabem.
v.7 Subdola pax vobis venit, persecutio flagrat.
v.8 Vulnera non parent, et sic sine caede ruistis,
v.9 bellum in absconsum geritur sub pace quod ipsud.
v.10 De omnibus vobis vix unus caute se gessit.
v.11 O malo nutriri in occisione praedicti !
v.12 Laudatis pacem subdolam et vobis iniquam.
v.13 Alterius facti milites, non Christi, peristis.

LECTORIBVS.

I2_ 26 v.1 Lectores moneo quosdam cognoscere tantum,

v.2 et dare materiam ceteris exemplo vivendi,

v.3 certamen fugire lites totidemque vitare,

v.4 tumorem premere, nec umquam esse superbos.

v.5 Obsequia justa majorum cuique deferte.

v.6 Reddite vos Christo similes, filioli, magistro ;

v.7 inter agrestiva benefactis lilia sitis.

v.8 Beati facti estis, cum feceritis edicta.

v.9 Vos flores in plebe, vos estis Christi lucernae ;

v.10 servate quod estis et memorare potestis.

MINISTRIS.

I2_ 27 v.1 Mysterium Christi, zacones, exercite caste ;

v.2 idcirco ministri facite praecepta magistri.

v.3 Nolite fugere personam judicis aequi,

v.4 integrate locum vestrum per omnia docti.

v.5 Susum intendentes, semper Deo summo devoti,

v.6 tota Deo reddite inlaesa sacra ministeria arae.

```
                '          '       '       '      '
                _ .  _   _ _  _  _ _   _   . .  . _ _
        v.7    Rebus in diversis exemplum date parati ;
                     '    '     '          '      '
               _   _ _ .  . _   _   _   _  _ . .  _  _
        v.8    inclinate caput vestrum pastoribus ipsi :
                '   '   '     '     '      '        '
                _   _.  _     _  _  . . _  _ _    . _ _
        v.9    sic fiet ut Christi populo sitis probati.
```

PASTORIBVS DEI.

```
                '      '     '      '           '      '
                _  _   _  _  _  .   .. _    . . _ .  . _ _
I2_ 28  v.1    Pastor si confessus fuerit, geminavit agonem.
                 '        '     '     '    '       '
               . _  . .   _ _   _ _   . .  _  .  . _   _
        v.2    Apostolus autem tales jubet esse magistros :
                '  '       '        '   '     '      '
                _   . ._    _  _     ..  . _   _ .  . _  _
        v.3    sit patiens rector, sciat ubi frena remittat,
                '           '     '   '      '       '
                _  ..  _    _ _   _   _  ._  _  .  . _  _
        v.4    terreat in primis, et postea melle perungat,
                     '       '    '   '     '      '  '
               _  _  _   .   ..   _   . ..  _  .   _  _ _
        v.5    observetque prius, ut faciat ipse qui dicit ;
                '           '     '           '     '
                _  . .  _   _  _  _  _    _ . _ ..  _  _
        v.6    redditur in culpa pastor saecularia servans,
                   '      '     '   '     '       '
               _   . ._   _ _   _   _ _   _ . .   _   _
        v.7    in faciem cujus sis ausus dicere quicquam.
                '           '        '      '       '
                _  .  .  _  _  _   _ _ . .  _  .  . _  _
        v.8    Bullit in inferno primoribus ipsa gehenna.
                 '  '        '     '       '  '       '
                 _  . .  _   _ _   . ..    _  _  .  . _  _
        v.9    Vae miserae plebi, dubia quae forte vacillat !
                '  '    '       '        '    '        '
                _  _ .  . . _   _  _     _ .  _  . _   _ _
        v.10   Si talis aderit pastor, paene perditam nutat.
                  '     '    '    '        '       '
                _ _ .   _ _  ._   _  . _   _  _  . _  _
        v.11   Devotus autem eam continet recte gubernans ;
                      '    '       '      '      '
               _  . . _ .  . _  _  . . _  _ . .  _  _
        v.12   exhilaratur enim ex anima regibus aptis.
```

```
                   '        '  '   '   '        '     '
               _   _ . _    _  _   _   _ .  _   _ ..  _ _
        v.13   In talibus spes est et vivit ecclesia tota.
```

MAJORIBUS NATIS DICO.

```
                '  '       '      '      '     '      '
                _  _ .  _  _  _   _  _   _ _   _ . .  _ _
I2_ 29  v.1    Me solum exposcit tempus vobis dicere verum.
                  '    '        '       '   '        '
               .  _ _  _  _   . _ _     _   _  _  _  _  _
        v.2    Ab uno semper monetur, quod multi detractant.
                   '  '    '   '        '       '
               _   _ _ _   . _ . ..  _  _  . .  _   _
        v.3    In me solo volo odia convertere vestra,
               '      '    '          '      '       '
               _  ._  _    _ _      _ _  ..  _  _  . _ .
        v.4    omnium ut pausent praecordia tanto tumore.
                   '      '        '   '      '     '
                _  . . .  _  _     _   _ . _  ...   _  _
        v.5    Respicite dictum, quod veritas odia tollat.
                '       '     '        '    '        '
                _     _ _ _   . _   _  _ .  _  . _   _  _
        v.6    Jam praedixi quidem de pace subdola quanta !
                     '     '        '     '       '
                 _  ._  _  _ _   _  _  .  _  _  _ _  _
        v.7    Blandiendo vobis subrepsit Evae seductor.
                '    '      '      '        '      '
                _    ..  _  _ _    . ._  .  _  _  ._  _
        v.8    Vos quia nescitis, laqueo in isto ruistis,
                '          '    '     '    '     '
                _  . .  _  _ _  _ _   _    _ . _ _  _
        v.9    sorbitis omnino auram dum saeculi ipsam.
                '    '    '           '       '       '
                _    _ _  . _     _   _ _  _  _ . .   _  _
        v.10   Non gratis aget, pro quo interceditis, ullus ;
                  '      '    '     '          '      '
               .  _  .   _  . _ .   . .  _   . _ . .  _   _
        v.11   ab igne qui refugit, agit in voragine vestro.
                '    '          '      '         '       '
                _    . . _   _  . ._   . _   _ _ _ .  _  _ _
        v.12   Tunc repetit suppetium miser denudatus a vobis :
               '     '      '       '           '      '
               _  _  _   _  _  _    _ . _   . _ _  ..  _   _
        v.13   ipsi jam horrescunt judices peculantia vestra.
```

INFIRMVM SIC VISITA.

I2_ 30 v.1 Infirmus si fuerit frater - de paupere dico -,
v.2 nolite vacui talem visitare jacentem.
v.3 Fac sub Deo bonum, obsequia redde per imum.
v.4 Inde si valescit, vel si considerat, ille.
v.5 Refoveatur homo pauper, qui non habet unde
v.6 mercedem tibi, pro illo sed conditor orbis et auctor.
v.7 Vel, si piget ire ad pauperem semper abusum,
v.8 mitte numos ei, unde se resumere possit.
v.9 Similiterque soror si paupera lecto decumbet,
v.10 incipiant vestrae matronae victualia ferre.
v.11 Clamat ipse Deus : "Frange tuum panem egeno ! "
v.12 Verbis opus non est visitare sed benefactis.
v.13 Iniquum est, frater si inopia victus aegrotat ;
v.14 satagit non verbis, sed esum potumque requirit :
v.15 inspicite tales, sed certe debilitatos,
v.16 transigere sese qui non possunt ; date subinde !

v.17 A Domino vobis spondeo dari quadruplum.

PAVPERIBVS SANIS.

I2_ 31 v.1 Pauperies sana quid ? Nisi divitiae adsunt,
v.2 ars certe si fuerit, jam et tu communica fratri.
v.3 Unum praesta tibi, ne superbus esse dicaris ;
v.4 polliceor, quoniam securior diviti vivis.
v.5 Excipe doctrinam magis Salomonis in aures.
v.6 Responsorem in alto non dedit Deus pauperem esse.
v.7 Idcirco te subde et honorem redde potenti.
v.8 "Blandus enim sermo..." - Proverbium nosti id - inquit.
v.9 Vincitur officio, etsi fuerit ira vetusta.
v.10 Si lingua taceat, nihil melius invenisse !
v.11 Sane si non fuerit ars, unde vita regatur,
v.12 aut operam praebe aut cursum jussu potentis ;
v.13 non pudeat neque pigeat procurrere sanum.
v.14 In gazo praeterea de labore mittere debes,

v.15 sicut singularis illa, quam protulit Unctus.

FILIOS NON LVGENDOS.

I2_ 32 v.1 Filiorum casus licet et dolum cordis relinquat,
v.2 in nigris exire tamen nec plangere fas est.
v.3 Lex prudenter ait animo, non pompa dolere,
v.4 in Salomoniaco libro, septimana finita.
v.5 Oblita Domini de resurrectione promissa ?
v.6 Si martyres feceris, filios sic voce deflebis.
v.7 Non pudet infrenem gentiliter plangere natos ?
v.8 Os laceras, tundis pectus, vestimenta diducis,
v.9 nec metuis Dominum, cujus optas regnum videre.
v.10 Lugere quod fas est nolite, tamen orate pro illis !
v.11 Vos ideo tales, quid ? Minus quam gentes eritis
v.12 germine zabolico ? Qua gratia false petisti ?
v.13 Exstinctos clamatis, facitis ut turba pronatae.
v.14 Nec dolore duxit pater filium mactandum ad aram,

```
          '    '   '     '      '       '
        . _ .  _    _ _  _ ._   _ _   _ _   _
v.15   dolore nec vates filium luxit defunctum ;
              '     '     '    '        '      '
       _  . . _  .  . _   _    _    _ _ _ .  . _  _
v.16   omnipotentis enim nec flens deducebat alumnum,
        '   '     '          '      '      '
        _   ._  _ _ _   _  _ _  _   _ .  . _ _
v.17   sed Deo devotus festinanter funus agebat.
```

DE POMPA FVNERIS.

```
                   '       '        '      '      '    '
                _  _ . _   _  .  _  . . .  _  .   _    _ _
I2_ 33  v.1    De funeris pompa sollicitus esse qui quaeris,
               '       '   '      '     '      '        '
               _  _    ._  _  .   .  _  .  _   _  .   . _ .
        v.2    erras, Dei servus, adhuc et in morte placere,
                       '       '        '      '
                 _   _ . . _   _  .  _  _ _  _ _  _
        v.3    pro ! Exanimum corpus ornari funestum !
               '  '       '     '        '         '
               _  _ . _   _ .   . . .  _ _   _   . _ _
        v.4    O vanitas vera, cupere defunctis honorem !
                '    '       '     '      '       '       '
                _    _  _  _ _  .  .  _   _  .    _  _  _ _ _
        v.5    Mens mundo detenta nec in morte Christo devota,
                   '       '        '      '      '        '
                 _ _  ._   _  _     _  _   . _  _  _  _  . _ _
        v.6    proverbium nosti, quae per forum efferri volebat !
               '    '     '           '    '       '
               _  _ _  _  . . _  _  . _ _  _  .  _ _  _
        v.7    Addo illi similes efferata mente viventes.
                 '          '      '      '      '        '
                 _  _   _ _ _   .  ._  .  _ . _  _  .   . _ .
        v.8    Faustum felicemque diem in exitu vultis habere,
               '   '     '         '         '       '
               _   .._   . . _     _ _   _   _ _   . _ .
        v.9    ut coeat populus, laudem cum luctu videre.
                '    '         '        '    '      '
                _    _ . _     _ _   . ._ .  _ .  _ _   _
        v.10   Non provides, quonam merearis ire defunctus ?
               '           '     '      '  '   '        '
               _  .   _ . _  .  _  _   _  _   _  .   . _ _
        v.11   Ecce prosequuntur illi, tu jam forte cremaris
                  '          '        '    '       '       '
                . _  .  _    _ _      _    _ . _   _  .  _ _   _
        v.12   redactus in poenam : quid proderit pompa defuncto ?
```

```
                    ,    ,      ,    ,        ,       ,
               _  _ _ .  . _    _ .  _  .  _  _ ..    _ _
        v.13   Incusatus eris qui ob ista collegia quaeris.
                      ,    ,     ,        ,  ,      ,
               _    . _ .  . _   _ . .    _  _ . .  _  _
        v.14   Sub vigore cupis vivere : te decipis ipsum.
```

CLERICIS.

```
                ,           ,       ,       ,       ,
               _   ..  _   _   _   ._  _ _ _  . _  _  _
I2_ 34  v.1    Congruit in Pascha, die felicissimo nostro,
                  ,     ,  ,       ,  ,         ,       ,
                 _ _  .  .  _ _    _  _  . _    _   .  ._ _
        v.2    laetentur et illi, qui postulant sumpta diurna :
                  ,    ,     ,   ,          ,    ,  ,
               _ . _ .  ._    _   _  . _    _ _  .  _  _
        v.3    erogetur eis quod sufficit, vinum et esca.
                ,       ,   ,      ,      ,       ,         ,
                _  ._   _   _  .   . ._   . . _   _  .   _  _ _
        v.4    Respues sed forte quoniam memorent ista pro vobis !
                  ,      ,        ,         ,       ,
               _   . . _  _   _  _ . . _     _  _  _ _ .
        v.5    In modico sumpto deficitis Christo donare.
                  ,     ,  ,         ,         ,      ,
                _  _  _  _    . . _     _ . _  _ _ .  . _  _
        v.6    Cum ipsi non facitis, quomodo suadere potestis
                  ,      ,     ,        ,   ,       ,
                _  . ._   _ _   _ . _    _   . .  .  _  _
        v.7    justitiam legis talibus, vel semel in anno ?
                ,   ,      ,             ,      ,       ,
                _   . . _  _  _     _   _ ..   _ .  _  _ _
        v.8    Sic merito surgunt blasphemia saepe de vobis.
```

DE FABVLOSIS ET SILENTIO.

```
                ,   ,      ,        ,      ,       ,
                _   . .  . _ _    _ _   .  .  .  _ _ _
I2_ 35  v.1    Dum leve videtur cuicumque neque vitatur,
               ,    ,    ,      ,    ,    ,      ,
               _    . .  . . .  ._   _  . _ . .  _  _
        v.2    et quasi facile ruis dum abuteris illud,
                ,          ,         ,    ,     ,       ,
                _ .  _  _   . ._     _  _ _  _  _  . .   . _
        v.3    fabulae subveniunt, quo venisti fundere preces
```

v.4 aut pulsare domum stomachi pro delicto diurno.
v.5 Bucina praeconum clamat lectore legente,
v.6 ut pateant aures, et tu magis obstruis illas ;
v.7 luxaris labia, quibus ingemiscere debes.
v.8 Obde malis pectus vel in pectore solve.
v.9 Sed quia divitiae faciant aut pecuniae frontem,
v.10 inde perit omnis, quando sibi maxime fidunt.
v.11 Sic feminae quoque coeunt, quasi inirent balneo.
v.12 Et de domo Dei ceu nundinae facitis astent.
v.13 Terruit hinc Dominus : "Domus orationis adesto ! "
v.14 Sacerdos Domini cum "Susum corda" praecepit,
v.15 in prece fienda ut fiant silentia vestra,
v.16 limpide respondis nec temperas quodque promittis.
v.17 Exorat ille Altum pro plebe devota,
v.18 ne pereat aliquis ; at tu te in fabulis vertis,
v.19 tu subrides ibi aut detrahis proximi fama ;
v.20 indisciplinata loqueris, quasi sit Deus absens,

```
               ,       ,  ,      ,   ,      ,     ,
               _  ..   _  _ _    .   _. _   .  .   _ _
        v.21   omnia qui fecit, nec audiat neque cernat.
```

EBRIOSIS.

```
                   ,    ,     ,   ,      ,   ,      ,
               _  ._  _ . _   _   _ _    _   _  ..  _ _
I2_ 36   v.1    Ebrioso modum non pono ; sed bellua major
                  ,       ,        ,        ,       ,
                . _ _   . . ..  _  . ..  _  _  .  . _ _
        v.2    bibendo superius inferior a mente recedis.
                  ,        ,      ,             ,         ,
                . _  .  _  . ._  . _   . _     _  .   . _ _
        v.3    Regentis imperium tenens apud, stulte, Cyclopas
               ,        ,   ,         ,   ,       ,   ,     ,
               _  . .   _   _  _      _   _  ._   _   . .   _ _
        v.4    inde in his torvis : "Dum mortuus non bibo, dicis,
               ,       ,    ,     ,   ,       ,
               _  . .  . . . . . _   _  .  _ _ .
        v.5    optima mihi bibere et corda sopire".
                     ,      ,       ,  ,          ,     ,
                _  . _   _   . _     .  _   ._     _ .  . _ _
        v.6    Subministra magis, quod amplius quaeris abuti,
               ,          ,      ,   ,     ,       ,
               _  . _   _ _   _  .   .. .  _  .  . _  _
        v.7    infimo pauperclo, et eritis ambo refecti.
                , ,      ,         ,       ,      ,
                _  .._   _  .  _   _   _   . .  . _  _
        v.8    Si facias ista, exstinguis tibi gehennam.
```

PASTORI.

```
                ,        ,    ,    ,    ,      ,       ,
                _ . .    _    _ .  _    _   .._   _  . _  _
I2_ 37  v.1    Pascere qui quaeris et quod potuisti parasti,
                  ,     ,        ,      ,       ,
               _  . ._  _ _   _  _  _    _  _  _ _  _
        v.2    adsidue dives pascendo, recte fecisti ;
                ,   ,       ,      ,         ,  ,   ,    ,
                _   . .  _  _  _   _ . _     _  _   _  . _  _
        v.3    sed tamen inmisce pauperem, qui non te repascat :
                ,  ,      ,     ,      ,     ,       ,
                _   . _   _  .  ..  .  _ _   ._    . _ _
        v.4    tunc erit mensa tua per unum Deum probata.
```

v.5 Omnipotens tales vel maxime pasci praecepit.
v.6 Respice, cum pascis, infirmos, et feneras Alto.
v.7 In illos vos Dominus voluit probatos adesse.

ORANTI.

I2_ 38 v.1 Orantem si cupias te exaudiri de caelo,
v.2 rumpe de latibuli nequitia vincula tota,
v.3 aut si benefactis ores miseratus egenis,
v.4 ne dubites : quicquid petieris, datur oranti.
v.5 Tu sane si nudus benefactis Deum adores,
v.6 in totum ne facias sic oratione, inepte.

NOMEN GASEI.

I2_ 39 v.1 Incolae caelorum futuri cum Deo Christo
v.2 tenente principium, vidente cuncta de caelo,
v.3 simplicitas, bonitas habitet in corpore vestro ;
v.4 irasci nolite sine causa fratri devoto ;

v.5 recipietis enim quicquid feceritis ab illo.
v.6 Hoc placuit Christo, resurgere mortuos imo
v.7 cum suis corporibus, et quod ignis ussit in aevo,
v.8 sex milibus annis completis mundo finito.
v.9 Vertitur interea caelum tenore mutato ;
v.10 comburuntur enim impii tunc igne divino,
v.11 ira Dei summi ardet creatura gemendo.
v.12 Dignitosi tamen et genere nati praeclaro
v.13 nobilesque viri sub Antichristo devicto
v.14 ex praecepto Dei rursum viventes in aevo,
v.15 mille quidem annis, ut serviant sanctis et Alto
v.16 **S**ub jugo servili, ut portent victualia collo,
v.17 **U**t iterum autem judicentur regno finito.
v.18 **N**ullificante Deo, completo millesimo anno
v.19 **A**b igne peribunt cum montibus ipsi liquendo.
v.20 **I**n bustis et tumulis omnis caro redditur acto :
v.21 **D**emergunt inferno, traduntur poenae in aevo.

```
               ,     ,     ,     ,      ,        ,
             _  _  _   .  _  _  _   . _  _   _  .  _  _ _
v.22   Ostenduntur illis et leguntur gesta de caelo :
           ,      ,     ,     ,    ,      ,
          . . ..   _  .  _ . _ _   . . .  _  _
v.23   Memoria prisca debito et merita digno,
         ,           ,      ,      ,      ,
         _  _  _   _   . ._  . _  _   _  .  . _  _
v.24   Merces in perpetuo secundum facta tyranno.
       ,      ,   ,           ,      ,       ,
       _  ..  _   _  _   _    . _  . .  _  _  . _  _
v.25   Omnia non possum conprehendere parvo libello.
           ,       ,       ,      ,      ,
         _ ._ . _   _  _ _  . ._   _ .  .  _  _
v.26   Curiositas docti inveniet nomen in isto.
```

Louis HAVET METRIQUE GRECQUE ET LATINE

LA VERSIFICATION RYTHMIQUE. (pour plus de détails cliquez sur le bouton placé en face du poème 'Lessus' de Jacob BALDE)

Les poètes chrétiens se servirent aussi des mètres de Virgile, d'Horace, de Sénèque. Mais c'était déjà faire des «vers latins», à l'usage des lettrés et non à l'usage des foules.

496. — Le premier monument daté de la versification rythmique est le *Carmen apologeticum* du chrétien Commodien, composé en 249 de notre ère. Les vers sont des imitations grossières du vers épique :

```
Quis poterit unum     proprie deum nosse caelorum, (1)
Nec enim vitupero     divitias datas a Summo.      (27.)
Et rudes edoceo  ubi sit spes vitae ponenda.        (58).
Dicitur et legitur    Noe liberatus ab aqua.
```

Si on voulait scander à la façon classique, on aurait :

```
  _   . . .  _ _        .  ._  ._   _  .   _ _ .
Quis poterit unum     proprie deum nosse caelorum, (1)
 .  . _   . . . _     _ . ._   . _  _  _  _
Nec enim vitupero     divitias datas a Summo.      (27.)
_   . _  _ . ..) . .  _    _   _ _   _ _   .
Et rudes edoceo  ubi sit spes vitae ponenda.        (58).
 _ . .  _   . . _     __  _ . _ .   . .  _
Dicitur et legitur    Noe liberatus ab aqua.
```

On voit que Commodien ignore la quantité des voyelles ; pour lui
. _ _ .
'datas' se prononce 'datas'. Il prononce l'-ae' de 'caelorum' et de 'vitae' comme un 'e' bref, et probablement, en effet, il n'écrivait pas le 'a' de cette diphtongue graphique. — Pourtant il a la notion de la quantité des syllabes. Quand, dans ses dactyles cinquièmes, il emploie comme brèves des syllabes longues, ce sont des longues par nature (vers 56, ... 'ab ipso ridentur'), non des longues par position ; ainsi il finit bien un vers par 'captus inani'(3), mais non par 'captus paratur' ; le mot pénultième étant terminé par une consonne, il a soin que le mot final commence par une voyelle (les rares exceptions paraissent attribuables aux copistes). — Il conserve un vague souvenir de l'équivalence classique entre un couple de brèves et une longue unique : de là, vient que ses vers ont un nombre de syllabes variable.

L'accent joue chez lui un rôle, mais seulement un rôle indirect; Commodien en fait un critère prosodique, servant, quand un mot a plus de deux syllabes, à déterminer la quantité de la pénultième. Quant à l'idée de placer des accents à tel ou tel endroit du vers, ou au contraire, d'en écarter les accents, elle est étrangère à Commodien. A la vérité,l'avant-dernière syllabe de chaque vers est régulièrement accentuée chez lui, mais indépendamment de toute intention de sa part; il en est de même dans presque tous les vers épiques, chez les poètes latins de tous les temps. La cinquième syllabe à partir de la fin est ordinairement accentuée, chez Commodien et chez les autres poètes, mais chez lui et chez les autres cela comporte des exceptions (il finit le vers 283 par 'in-nôva lége', 308 par 'in-nôvo saéclo', 813 par 'sub-jùgo mittunt'). La quatrième syllabe à partir de la fin est ordinairement atone, mais cela est encore moins constant, comme le prouvent les fins de vers 'vôx méa tântum' 9, quis 'Déo dignus' 88, 'nôn érat ànte' 250, et 'pédes ipsi' 270, 'quô tibi vîta' 304, 'nîl màli pàssus' 442, 'pâx uôbis inquit' 550et 556, etc.

La versification de Commodien peut déjà être appelée rythmique car la prosodie y est aussi malmenée que dans les, rhythmi postérieurs (§494). Le nom de versification tonique ne lui conviendrait en aucune façon.

Commodien pratique couramment l'hiatus : ainsi le vers 25 finit par bonitatem in omnes. Devant est toutefois, c'est l'élision qu'il semble admettre (ainsi le vers 225 finit par 'prophetia repleta est') seulement on peut se demander s'il ne prononce pas 'repletast' (§ 145), de même que le vieux français dit encore 'kist' pour 'ki est'.

La versification du *Carmen* se retrouve dans l'autre ouvrage de Commodien, les *Instructiones*.